

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE w GLIWICACH

ZA ROK 2023

**wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej
(na podstawie art. 112 ust. 12 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej)
oraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej
(na podstawie art. 182 ust. 5 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.
o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)**

SPIS TREŚCI:

Kancelaria	strona 3
Zespół ds. osób niepełnosprawnych i starszych	strona 3 – 18
Zespół ds. świadczeń, Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej oraz Zespół ds. instytucjonalnej pieczy zastępczej i usamodzielnień	strona 18 – 27
Sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	strona 27 – 29
Mieszkanie chronione w Bojszowie	strona 29
Pomoc dla ofiar wojny w Ukrainie	strona 30
Zespół poradnictwa specjalistycznego i interwencji kryzysowej	strona 31 – 36
Zespół finansowo-księgowy i kadr	strona 36 – 42
Wykaz potrzeb Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach	strona 43

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach realizuje zadania powiatu określone w:

- 1) Ustawie o pomocy społecznej,
- 2) Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 4) Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Na podstawie Zarządzenia Starosty Gliwickiego Nr 70/2011 z dnia 25.10.2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zostało wskazane jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Gliwickim.

Rodzaj zadań oraz sposób ich realizacji przez PCPR określa Statut PCPR w Gliwicach (Uchwała Nr XVIII/98/2012 Rady Powiatu Gliwickiego) oraz Regulamin Organizacyjny PCPR w Gliwicach (Uchwała Nr 977/2018 Zarządu Powiatu Gliwickiego).

KANCELARIA

W okresie od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zarejestrowano:

- **10 532** pisma przychodzące;
- **8 850** pism wychodzących;
- **162** umowy zawarte pomiędzy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach, a osobami prywatnymi bądź firmami;
- **1 037** decyzji administracyjnych w zakresie:
 - świadczeń pieniężnych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej;
 - dofinansowań do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania;
 - świadczeń na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego;
 - świadczeń pieniężnych na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo;
 - świadczeń na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnych domów dziecka;
 - środków na utrzymanie domu jednorodzinnego dla rodzin zastępczych zawodowych lub rodzinnych domów dziecka;
 - odpłatności rodziców biologicznych;
 - usamodzielnianych wychowanków – pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie i na zagospodarowanie;
 - skierowań do środowiskowego domu samopomocy oraz odpłatności;
 - umieszczeń w domach pomocy społecznej oraz odpłatności za pobyt;
 - skierowań do mieszkania chronionego;
 - odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym.

ZESPÓŁ DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH

A. Zadania zespołu dotyczące osób z niepełnosprawnościami wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

- opracowywanie i realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami oraz innymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie realizowanych zadań z zakresu ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON oraz opracowywanie projektów uchwał Rady i Zarządu Powiatu Gliwickiego, zarządzeń Dyrektora Centrum dotyczących zadań dofinansowywanych ze środków PFRON,
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnościami z zakresu prowadzonych spraw,
- prowadzenie zadań związanych z działalnością warsztatów terapii zajęciowej, w tym przygotowywanie umów dotyczących współfinansowania WTZ, przygotowywanie porozumień dotyczących odpłatności części nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON, sprawowanie kontroli nad działalnością WTZ, dokonywanie corocznej oceny działalności WTZ,
- współpraca z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych, w tym przedstawianie projektów uchwał do opiniowania, organizacja i obsługa spotkań,

- realizacja programów celowych zleconych przez PFRON, m.in. pilotażowego programu „Aktywny samorząd”, Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami, Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie i Mieszkanie dla Absolwenta.
- realizacja programów dofinansowywanych z funduszu solidarnościowego, m.in. Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, Opieka Wytchnieniowa.

B. Zadania zespołu dotyczące osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych, wynikające z ustawy o pomocy społecznej:

- prowadzenie spraw dotyczących osób starszych i niepełnosprawnych intelektualnie, w szczególności: wszczynanie i prowadzenie postępowań administracyjnych w zakresie umieszczenia, kierowania lub ustalania odpłatności za pobyt osób w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Gliwickiego oraz wszczynania i prowadzenia postępowań administracyjnych w zakresie kierowania i ustalania odpłatności za pobyt osób w środowiskowych domach samopomocy funkcjonujących na terenie Powiatu Gliwickiego,
- sprawowanie nadzoru merytorycznego nad działalnością oraz przeprowadzanie kontroli Środowiskowego Domu Samopomocy w Knurowie,
- współdziałanie z WES w ramach realizacji zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących prowadzenia i rozwoju ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- opracowanie rocznych sprawozdań z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gliwickiego na lata 2021–2026,
- przygotowywanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej,
- współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w zakresie realizowanych zadań z zakresu ustawy o pomocy społecznej.

1. Zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 100 ze zm.).

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych wynikają z art. 35a ust. 2 pkt 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 44) oraz rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy, w tym Rozporządzenia MPiPS z dnia 25.06.2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 926).

W 2023 r. Powiat Gliwicki realizował zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych, które finansowane były ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2023 r. podjęto 4 uchwały Rady Powiatu Gliwickiego w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ze względu na analizy złożonych przez mieszkańców powiatu gliwickiego wniosków oraz zwiększenie kosztów rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej z kwoty 27 696,00 zł do kwoty 29 496,00 zł.

1.1. Zadania w zakresie rehabilitacji społecznej:

Tabela nr 1: Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w 2023 r. na podstawie złożonych wniosków – realizator PCPR w Gliwicach

Lp.	Nazwa zadania	Ilość złożonych wniosków	Wnioski rozpatrzone negatywnie	Wnioski rozpatrzone pozytywnie	Kwota wydatkowana ze środków PFRON
1.	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów	265	116	149	412 921,00 zł
2.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej	1	0	1	12 709,60 zł
	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych	12	7	5	7 943,60 zł
	Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne	497	183	314	291 844,12 zł

3.	Likwidacja barier architektonicznych	24	6	18	189 990,70 zł
4.	Likwidacja barier w komunikowaniu się	25	5	20	74 739,00 zł
5.	Likwidacja barier technicznych	42	8	34	221 287,00 zł
6.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	1	0	1	20 814,00 zł
7.	Dofinansowanie usługi tłumacza języka migowego i tłumacza przewodnika	0	0	0	0,00 zł
Ogółem		867	325	542	1 232 249,02 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2023 r.

Dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w zajęciach terapeutycznych prowadzonych w warsztatach terapii zajęciowej jest jedną z form aktywizacji społecznej.

W Powiecie Gliwickim funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej, które prowadzone są przez organizacje pożytku publicznego.

- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Ośrodku Matka Boża Uzdrawienie Chorych w Knurowie, ul. Szpitalna 29, prowadzone przez Caritas Archidiecezji Katowickiej – **dla 50 osób**, w tym 2 mieszkańców z Powiatu Rybnickiego oraz 1 mieszkańca z Powiatu Mikołowskiego.
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Pyskowicach, ul. Wojska Polskiego 3, prowadzone przez Stowarzyszenie Integracji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „Tęcza” z siedzibą w Bycinie ul. Pyskowska 8a – **dla 36 osób**, w tym 3 mieszkańców z Powiatu Tarnogórskiego.

Tabela nr 2: Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w 2023 r.

Nazwa zadania	Ilość warsztatów	Ilość uczestników	Kwota wydatkowana ze środków PFRON
Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej	2	86	2 536 656,00 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2023 r.

Finansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej określa ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r.

Maksymalne dofinansowanie kosztów działalności warsztatu ze środków PFRON wynosi 90% całkowitych kosztów (art. 68c ust. 1 ww. ustawy), pozostałe 10% kosztów działalności współfinansowane jest ze środków samorządu powiatowego (art. 10b ww. ustawy).

Wysokość środków finansowych przekazywanych przez PFRON na działalność WTZ określa corocznie Zarząd PFRON. W roku 2023 kwota rocznego utrzymania uczestnika w WTZ wynosiła 29 496,00 zł.

Należy zaznaczyć, że Powiat Rybnicki, Powiat Mikołowski i Powiat Tarnogórski, których mieszkańcy uczestniczą w zajęciach Warsztatów Terapii Zajęciowej na terenie Powiatu Gliwickiego, na mocy zawartych porozumień, ponoszą koszty ich uczestnictwa ze środków własnych powiatu (10%). Ponadto Powiat Gliwicki ponosi 10% kosztów uczestnictwa 14 naszych mieszkańców w WTZ na terenie innych powiatów.

W zajęciach terapeutycznych prowadzonych w Warsztatach Terapii Zajęciowej w 2023 r. uczestniczyło łącznie 100 mieszkańców Powiatu Gliwickiego, w tym:

- 86 osób uczestniczyło w WTZ działających na terenie Powiatu Gliwickiego,
- 14 osób uczestniczyło w WTZ działających na terenie innych powiatów w tym 1 osoba w Powiecie Rybnickim, 1 osoba w Zabrze i 12 osób w Gliwicach.

1.2. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i zatrudniania realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach to:

- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie,
- przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej,
- badania lekarskie, o których mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Tabela nr 3: Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej w 2023 r. – Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach.

L.p.	Nazwa zadania	Kwota wydatkowana ze środków PFRON w 2023 r.	Liczba osób objętych aktywizacją
1.	Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	85 000,00 zł	1
2.	Finansowanie kosztów szkolenia osób niepełnosprawnych	4 959,98 zł	1
3.	Badania lekarskie	170,00 zł	1
Ogółem		90 129,98 zł	3

Źródło: Sprawozdanie PUP w Gliwicach za 2023 r.

1.3. Przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami.

Informacje w zakresie praw i uprawnień udzielane są osobom z niepełnosprawnościami indywidualnie przez prawnika zatrudnionego przez PCPR w Gliwicach oraz pracowników Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych i Starszych w trakcie spotkań indywidualnych oraz telefonicznie.

W celu dotarcia do jak najszerszej rzeszy osób zainteresowanych wsparciem i pomocą współpracujemy z Ośrodkami Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Gliwickiego.

Osoby z niepełnosprawnościami mające dostęp do Internetu mogą wszelkie informacje dotyczące możliwości skorzystania z przysługujących uprawnień, w tym dofinansowania ze środków PFRON znaleźć na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach: www.pcpr-gliwice.pl oraz w BIP: <http://bip.pcprgliwice.powiatgliwicki.finn.pl/>

Strona internetowa Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zapewnia dostępność osobom z niepełnosprawnościami zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

1.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach na wielu obszarach wsparcia i pomocy osobom z niepełnosprawnościami ściśle współpracuje z 7 organizacjami pozarządowymi, działającymi na terenie Powiatu Gliwickiego, są to:

- PTTK Gliwice, Koło TRION z Knuruwa,
- Stowarzyszenie Integracji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „Tęcza” prowadzące Warsztaty Terapii Zajęciowej w Pyskowicach z siedzibą w Bycinie,
- Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną w Knurowie,
- Stowarzyszenie Środowisk Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół JA-TY-MY w Pyskowicach,
- Polski Związek Niewidomych, Koło w Gliwicach,
- Caritas Archidiecezji Katowickiej,
- Caritas Diecezji Gliwickiej.

W lutym i listopadzie 2023 r. we współpracy z PTTK Gliwice – Koło TRION z Knuruwa zorganizowano spotkania informacyjne w Knurowie o zasadach otrzymywania różnego rodzaju dofinansowań ze środków PFRON. W spotkaniach tych uczestniczyli również przedstawiciele innych organizacji pozarządowych. Pracownicy Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych i Starszych udzielali odpowiedzi na nurtujące pytania, tłumaczyli zasady wypełniania wniosków oraz zachęcali do ubiegania się o różnego rodzaju wsparcie ze środków PFRON.

W dniach od 30 sierpnia do 3 września 2023 r. na trasach turystycznych: pieszych, górskich i rowerowych Beskidu Śląskiego, Żywieckiego i Wysokiego odbyła się Turystyczna Sztafeta Osób Niepełnosprawnych „Z Knuruwa Po Diablak”. Uczestnikami wydarzenia byli osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie z terenu powiatu gliwickiego pod opieką wykwalifikowanej kadry turystycznej. Przez 5 dni osoby niepełnosprawne pokonały ponad 200 km trasę. W dniu 2 września sztafeta zawitała do Gminy Zawoja, a jej finałem był tzw. „Atak Szczytowy” na Babią Górę, przez Perć Akademików. Po zejściu ze szlaków odbyła się integracja turystów niepełnosprawnych podczas festynu integracyjnego w ramach VII Rajdu Integracji Niepełnosprawnych w Zawoi Czatoża. Impreza została dofinansowana w ramach projektu z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach ze środków PFRON przeznaczonych na organizację sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Współpraca PCPR z organizacjami pozarządowymi dotyczy ograniczania skutków niepełnosprawności członków tych organizacji, w tym także działalności zmierzającej do zapewnienia równego dostępu do zatrudnienia osobom z niepełnosprawnościami, zagrożonym wykluczeniem społecznym poprzez brak możliwości dostępu do otwartego rynku pracy.

1.5. Współpraca z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.

We wrześniu 2023 r. zakończyła się 4-letnia kadencja Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych na lata 2019-2023. Zarządzeniem nr 75/2023 Starosty Gliwickiego z dnia 26 września 2023 r. została powołana nowa Rada na lata 2023-2027.

Członkowie Rady są przedstawicielami:

- Gminy Pyskowice,
- Gminy Sośnicowice,
- Polskiego Związku Niewidomych, Okręg Śląski, Koło w Gliwicach,
- Fundacji Rozwoju Lokalnego „AMożeByTak!” w Rachowicach,
- Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną w Knurowie.

Zakres działań Powiatowej Rady obejmuje:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
 - integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami
 - realizacji praw osób z niepełnosprawnościami,
- opiniowanie projektów programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
- ocenę realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób z niepełnosprawnościami.

W 2023 r. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych wydawała opinię w sprawie projektów uchwał o podziale środków finansowych na realizację zadań powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Pierwsze posiedzenie nowej Rady odbyło się 4 grudnia 2023 r. i dotyczyło omówienia procedury przyznawania w 2024 r. dofinansowania ze środków PFRON dla osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących w Powiecie Gliwickim.

1.6. Programy realizowane w 2023 r. na rzecz osób z niepełnosprawnościami dofinansowane ze środków PFRON – wynikające z art. 47 ustawy.

1) Pilotażowy program „Aktywny samorząd”.

Pilotażowy program „Aktywny samorząd” realizowany jest nieprzerwanie od 2012 roku na podstawie umowy zawartej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Śląski a Powiatem Gliwickim. Zadania oraz kwoty na ich realizację ze środków PFRON określone są corocznie w aneksach do umowy.

Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Dofinansowanie następowało na pisemny wniosek osoby z niepełnosprawnością, zawierający uzasadnienie wskazujące na związek pomiędzy udzieleniem dofinansowania z możliwością realizacji celów programu. Corocznie Zarząd PFRON przyjmuje kierunki działań oraz warunki brzegowe obowiązujące Realizatorów programu „AS”.

W 2023 r. w głównej mierze osoby z niepełnosprawnościami korzystały w ramach programu z dofinansowań do zakupu sprzętu elektronicznego i jego elementów w szczególności laptopów i telefonów oraz z dofinansowań do zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.

Tabela nr 4: Zadania realizowane w ramach „AS” oraz kwoty wydatkowane w roku 2023 r.

Lp.	Obszar programu	Ilość złożonych wniosków	Wnioski rozpatrzone negatywnie	Wnioski rozpatrzone pozytywnie	Kwota wydatkowana ze środków PFRON
Moduł I:					
1.	A Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,	3	0	3	29 595,00 zł

2.	A Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu ruchu,	1	0	1	2 310,00 zł
3.	A Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,	1	0	1	1 875,00 zł
4.	A Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu słuchu,	0	0	0	0
5.	B Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,	3	1	2	16 338,14 zł
6.	B Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	0	0	0	0
7.	B Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu wzroku,	4	0	4	34 388,94 zł
8.	B Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,	2	0	2	11 562,20 zł
9.	B Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnospr.,	0	0	0	0
10.	C Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnospr. i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,	3	0	3	44 200,00 zł
11.	C Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnospr.,	2	0	2	5 700,00 zł
12.	C Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnospr.	2	0	2	47 300,00 zł

13.	C Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,	0	0	0	0
14.	C Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,	4	0	4	32 415,00 zł
15.	Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnospr., którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka	1	0	1	925,65 zł
	OGÓŁEM	26	1	25	226 609,93 zł
16.	Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	19	3	16	69 224,25 zł
kwota wydatkowana w 2023 r.					295 834,18 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2023 r.

Tabela nr 5: Dofinansowanie w ramach Modułu I programu „AS” w podziale na gminy Powiatu Gliwickiego w 2023 r.

Lp.	Obszar programu	Gmina	Ilość dofinansowanych wniosków w 2023 r.	Przyznana kwota dofinansowania ze środków PFRON
1.	A Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu	Knurów	2	25 941,00 zł
		Wielowieś	1	3 654,00 zł
2.	A Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu ruchu	Rudziniec	1	2 310,00 zł
3.	A Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego	Gierałtowiec	1	1 875,00 zł
4.	B Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych	Knurów	2	16 338,14 zł

5.	B Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu wzroku	Knurów	4	34 388,94 zł
6.	B Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy	Gierałtowiec	1	5 849,00 zł
		Rudziniec	1	5 713,20 zł
7.	C Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnospr. i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym	Knurów	1	9 000,00 zł
		Sośnicowice	1	17 600,00 zł
		Pyskowice	1	17 600,00 zł
8.	C Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnospr.	Pyskowice	1	3 800,00 zł
		Wielowieś	1	1 900,00 zł
	C Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności	Pilchowice	1	27 500,00 zł
		Wielowieś	1	19 800,00 zł
9.	C Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania	Toszek	1	8 250,00 zł
		Knurów	2	16 500,00 zł
		Pilchowice	1	7 665,00 zł
	Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka	Knurów	1	925,65

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2023 r.

Tabela nr 6: Dofinansowanie w ramach Modułu II programu „AS” w podziale na gminy Powiatu Gliwickiego w 2023 r.

Nazwa zadania	Gmina	Ilość dofinansowanych wniosków w roku 2023	Przyznana kwota dofinansowania ze środków PFRON
Pilotażowy program „Aktywny samorząd” Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	Pyskowice	5	22 901,25 zł
	Pilchowice	1	2 200,00 zł
	Rudziniec	2	9 098,00 zł
	Knurów	8	35 025,00 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2023 r.

1.7. Dodatkowe działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w 2023 roku.

1) Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023.

W 2023 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach po raz kolejny przystąpiło do realizacji Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „**Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej**” – edycja 2023. Zarząd Powiatu Gliwickiego w dniu 29 grudnia 2022 r. podjął Uchwałę nr 1361/2022 w sprawie upoważnienia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023 realizowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego oraz upoważnienia do podejmowania czynności w tym zakresie. W związku ze zmianą na stanowisku Dyrektora PCPR Zarząd Powiatu Gliwickiego w dniu 15 marca 2023 r. podjął uchwałę nr 1469/2023 w sprawie upoważnienia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023 realizowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego oraz upoważnienia do podejmowania czynności w tym zakresie.

Ogólna kwota środków Funduszu Solidarnościowego przekazanych przez wojewodę na realizację ww. Programu wyniosła: 600 612,72 zł.

Z Programu skorzystało 33 mieszkańców Powiatu Gliwickiego, których wspierało 29 asystentów. Łączna kwota wydatkowana w 2023 r. wyniosła 581 965,90 zł, w związku, z czym zwrot niewykorzystanych środków finansowych wraz z odsetkami bankowymi od niewykorzystanych środków na realizację zadania wyniósł: 23 727,75 zł.

Różnica pomiędzy kwotą środków otrzymanych a kwotą faktycznie wykorzystaną, wynikała z zaistnienia okoliczności, wskazanych poniżej:

- środki przeznaczone na wynagrodzenie dla zatrudnionych asystentów za zrealizowane godziny usługi nie zostały w pełni wykorzystane, ponieważ w przypadku osób, u których występuje rozliczenie z ZUS, kwota brutto została na tyle obniżona, aby w przypadku konieczności naliczenia Funduszu Pracy nie przekroczyć kwoty 40,00 zł (maksymalna kwota wg założeń programu). PCPR na etapie podpisywania umowy z asystentem nie jest w stanie przewidzieć czy zajdzie taka konieczność,
- asystenci nie wykorzystali w pełni kwoty, którą zadeklarowali na etapie podpisywania umowy na uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, rozrywkowych, sportowych itp. oraz kosztów dojazdu własnym/innym środkiem transportu,
- asystenci deklarowali chęć zakupu ubezpieczenia NNW, jednakże ostatecznie kwota zakupionych ubezpieczeń opiewała na niższą kwotę niż przyjęto w umowie z asystentem.

Program dedykowany był dzieciom do 16 r. ż., osobom z niepełnosprawnościami, posiadającym orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz osobom posiadającym orzeczenie traktowane na równi do wyżej wymienionych (ZUS, KRUS, MSWiA, MON, KIZ).

Uczestnik programu za usługi asystenta nie ponosił żadnej odpłatności.

Powyższe usługi w szczególności polegały na pomocy asystenta w wykonywaniu przez uczestnika programu czynności dnia codziennego, wyjściu, powrocie i dojazdach z uczestnikiem w wybrane przez niego miejsca, załatwianiu spraw urzędowych, korzystaniu z dóbr kultury (tj. muzeum, teatr, kino, galeria sztuki, wystawy, itp.).

Obserwujemy, że mieszkańcy Powiatu Gliwickiego wyrażają duże zadowolenie z udziału w Programie i z roku na rok zwiększa się liczba osób chętnych do otrzymania wsparcia w postaci Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej.

Dostępność usług przyczynia się do umożliwienia prowadzenia bardziej aktywnego, samodzielnego i niezależnego życia przez osoby z niepełnosprawnościami, przez co realizowany jest główny jego cel, tj. dążenie do poprawy funkcjonowania osoby w środowisku.

2) Program „Opieka wyłchnieniowa” – edycja 2023.

W 2023 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach po raz pierwszy przystąpiło do realizacji Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „**Opieka wyłchnieniowa**” – edycja 2023. Zarząd Powiatu Gliwickiego w dniu 29 grudnia 2022 r. podjął Uchwałę nr 1362/2022 w sprawie upoważnienia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach do realizacji Programu „Opieka wyłchnieniowa” – edycja 2023 realizowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego oraz upoważnienia do podejmowania czynności w tym zakresie.

W związku ze zmianą na stanowisku Dyrektora PCPR Zarząd Powiatu Gliwickiego w dniu 15 marca 2023 r. podjął nową uchwałę nr 1468/2023 w sprawie upoważnienia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach do realizacji Programu „Opieka wyłchnieniowa” – edycja

2023 realizowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego oraz upoważnienia do podejmowania czynności w tym zakresie.

Ogólna kwota środków Funduszu Solidarnościowego przekazanych przez Wojewodę Śląskiego na realizację ww. Programu wyniosła: 73 929,60 zł.

Program był realizowany w dwóch formach:

- w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej – z tej formy skorzystały 4 osoby z niepełnosprawnościami,
- w ramach pobytu całodobowego, w tym:
 - w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej – z tej formy skorzystały 4 osoby z niepełnosprawnościami,
 - w placówce wpisanej do rejestru wojewody zapewniającej całodobową opiekę – z tej formy skorzystały 2 osoby z niepełnosprawnościami.

Łączna kwota wydatkowana w 2023 r. wyniosła 70 045,15 zł, w związku, z czym zwrot niewykorzystanych środków finansowych wraz z odsetkami bankowymi od niewykorzystanych środków na realizację zadania wyniósł: 4 716,40 zł.

Różnica pomiędzy kwotą środków otrzymanych a kwotą faktycznie wykorzystaną, wynikała z zaistnienia okoliczności, wskazanych niżej:

- środki przeznaczone na wynagrodzenie dla zatrudnionych opiekunów za zrealizowane godziny usługi opieki wytchnieniowej w formie dziennej nie zostały w pełni wykorzystane, ponieważ w przypadku osób, u których występuje rozliczenie z ZUS, kwota brutto została na tyle obniżona, aby w przypadku konieczności naliczenia Funduszu Pracy nie przekroczyć kwoty 40,00 zł (maksymalna kwota wg założeń programu). PCPR na etapie podpisywania umowy z opiekunem nie jest w stanie przewidzieć czy zajdzie taka konieczność,
- z środków przeznaczonych na wynagrodzenie dla wykonawców usługi wytchnieniowej w formie całodobowej realizowanej w placówkach świadczących całodobową opiekę planowana kwota nie została w pełni wykorzystana z uwagi na fakt, iż umowa między realizatorem a wykonawcami zawierała zapis o możliwych do wykazania kosztach dostaw mediów, opłat administracyjnych, przygotowania i zakupu żywienia oraz koszty związane z utrzymaniem czystości, których wykonawcy nie wykorzystali w pełnej kwocie.

Program adresowany był do opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z ww. (ZUS, KRUS, MSWiA, MON, KIZ), którzy wymagają usług opieki wytchnieniowej

Program miał na celu czasowe odciążenie opiekunów osób niepełnosprawnych od codziennych obowiązków łączących sprawowanie opieki nad osobą z niepełnosprawnością z zapewnieniem czasu na odpoczynek i regenerację.

3) „Program wyrównywania różnic między regionami III”.

W 2023 r. Powiat Gliwicki za pośrednictwem PCPR w Gliwicach realizował podpisaną w dniu 6 lipca 2023 r. umowę z PFRON na realizację „Programu wyrównywania różnic między regionami III” w obszarze F – dotyczącego tworzenia warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałania degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej.

W ramach Programu w 2023 r. z Obszaru F zakupiono i zamontowano instalację grzewczą wraz z piecem grzewczym w Warsztatach Terapii Zajęciowej” Tęcza” w Pyskowicach oraz wyremontowano łazienkę z uwzględnieniem udogodnień z przeznaczeniem dla osób niepełnosprawnych w budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Knurowie.

Łączna otrzymana kwota środków PFRON na realizację ww. zadania: 110 724,60 zł.

Wykonanie: 86 619,24 zł

4) Program „SAMODZIELNOŚĆ-AKTYWNOŚĆ-MOBILNOŚĆ!” – Mieszkanie dla absolwenta.

Program „SAMODZIELNOŚĆ-AKTYWNOŚĆ-MOBILNOŚĆ!” – Mieszkanie dla absolwenta realizowany był w 2023 roku na podstawie umowy zawartej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Śląski a Powiatem Gliwickim. Zarząd Powiatu Gliwickiego w dniu 26 lipca 2022 r. podjął Uchwałę nr 1222/2022 w sprawie upoważnienia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach do realizacji niniejszego Programu.

Celem programu było wsparcie w rozpoczynaniu niezależnego życia absolwentów z niepełnosprawnością kończących naukę w szkołach, poprzez dofinansowanie wynajmu mieszkań.

Wysokość dofinansowania zależała od lokalizacji mieszkania, oraz od niepełnosprawności absolwenta. Na wyższe dofinansowanie mogły liczyć osoby poruszające się na wózkach, czyli wymagające mieszkania bez barier architektonicznych.

Przedmiotem dofinansowania objęto koszty wynajęcia mieszkania, ponoszone w okresie 36 miesięcy.

Umowa z PFRON zawarta została od dnia 17.08.2022 r. do dnia 31.12.2027 r. na łączną kwotę: 93 777,36 zł

W 2023 r. zawarta została 1 umowa z absolwentem wynajmującym mieszkanie w Warszawie.

5) Program „SAMODZIELNOŚĆ-AKTYWNOŚĆ-MOBILNOŚĆ!” – „Dostępne mieszkanie”.

Program „SAMODZIELNOŚĆ-AKTYWNOŚĆ-MOBILNOŚĆ!” – „Dostępne mieszkanie” realizowany był w 2023 roku na podstawie umowy zawartej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Śląski a Powiatem Gliwickim. Zarząd Powiatu Gliwickiego w dniu 26 lipca 2022 r. podjął Uchwałę nr 1221/2022 w sprawie upoważnienia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach do realizacji niniejszego Programu.

Celem programu był wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych.

Dofinansowanie dotyczyło dopłaty do zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, znajdującego się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem.

Wysokość dofinansowania stanowiła różnicę pomiędzy ceną mieszkania nabywanego i sprzedawanego, nie mogła być jednak większa niż równowartość iloczynu 15m² i wartości średniego wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych, ogłaszanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał, w którym nabywane jest mieszkanie, obowiązującej dla lokalizacji mieszkania nabywanego.

W 2023 r. pomimo akcji informacyjnej przeprowadzonej w mediach oraz za pośrednictwem organizacji pozarządowych i ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu gliwickiego, do PCPR w Gliwicach nie wpłynął żaden wniosek z tego tytułu.

Umowa z PFRON zawarta została od dnia 17.08.2022 r. do dnia 31.12.2026 r. na łączną kwotę: 72 937,96 zł

2. Zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.)

2.1. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w oparciu o art. 19 pkt 17 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zobowiązane jest do sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej Wojewodzie Śląskiemu.

Sprawozdawczość przekazywana jest w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego CAS (Centralna Aplikacja Statystyczna).

Tabela nr 7: Sporządzane sprawozdania w 2023 r.

Miesięcznie	Kwartalnie	Półrocznie	Rocznie
<ul style="list-style-type: none"> – Rejestr wolnych miejsc w placówkach opieki-wychow., – Informacja o domach pomocy społecznej, – Informacja o ilości osób korzystających z usług ośrodka wsparcia, – Zapotrzebowanie na środki finansowe programu korekcyjno-edukacyjnego, – Zapotrzebowanie na środki finansowe programu psychologiczno-terapeutycznego, 	<ul style="list-style-type: none"> – Zbiory centralne programu SI Pomost, – Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON, – Zapotrzebowanie na dotacje z rezerwy celowej budżetu państwa z przeznaczeniem na finansowanie zadań z pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> – MRiPS-03-P, – Składki zdrowotne, – Składki emerytalno-rentowe, – Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, – Sprawozdanie dotyczące programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> – MRiPS-05, – MRiPS-06, – Ocena zasobów pomocy społecznej – art. 16a ustawy o pomocy społecznej, – Przemoc w rodzinie, – MRiPS-03-R, – Składki zdrowotne, – Składki emerytalno-rentowe,

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2023 r.

W 2023 r. cyklicznie, co tydzień sporządzane było sprawozdanie dotyczące wolnych miejsc w pieczy zastępczej dla dzieci będących obywatelami Ukrainy oraz comiesięczne sprawozdania dotyczące finansowania zadań z zakresu pieczy zastępczej dla obywateli Ukrainy przebywających na terenie RP.

Pozostała sprawozdawczość Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach dotyczy sprawozdań wykonywanych dla Głównego Urzędu Statystycznego, jak również przekazywania poprzez system teleinformatyczny SI KRD informacji dotyczących Karty Dużej Rodziny. Należy zaznaczyć, że Powiat Gliwicki takiej Karty nie prowadzi.

Wykonuje się także sprawozdania z realizacji programów „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” oraz „Opieka wytchnieniowa” przekazywane bezpośrednio do Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

Współpraca z Wydziałem Edukacji, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Gliwicach w zakresie sprawozdawczości dotyczyła między innymi:

- miesięcznego przekazywania zweryfikowanych informacji o liczbie osób korzystających z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Knurowie, wg stanu na pierwszy dzień każdego miesiąca,
- miesięcznego weryfikowania pod względem merytorycznym tabeli: „Informacja o domach pomocy społecznej” wg stanu na ostatni dzień każdego miesiąca,
- danych do sprawozdania rzeczowo-finansowego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

2.2. Sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie zasobów pomocy społecznej.

Na podstawie art.16 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach przygotowuje ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zasoby obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej. Ocena obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz rozkład ilościowy.

Zgodnie z art.16a ust.4 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w 2023 r. ww. ocena została omówiona na posiedzeniu Komisji Zdrowia i Wsparcia Rodziny i przedstawiona na kwietniowej sesji Rady Powiatu Gliwickiego.

2.3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Knurowie.

Zgodnie z art. 20 ust.1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W Powiecie Gliwickim w 2023 r. funkcjonował jeden ośrodek wsparcia tego typu prowadzony przez Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek M.B. Uzdrawienie Chorych w Knurowie. Ośrodek realizował powyższe zadanie na zlecenie Powiatu Gliwickiego, zgodnie z umową zawartą w dniu 29 grudnia 2020 r. o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą: „Prowadzenie ośrodka wsparcia – Środowiskowego Domu Samopomocy dla 50 osób z zaburzeniami psychicznymi, na terenie Powiatu Gliwickiego”.

Koszt utrzymania Środowiskowego Domu Samopomocy w całości finansowany jest ze środków budżetu państwa.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Knurowie ma charakter ponadlokalny i oferuje specjalistyczne usługi opiekuńcze w formie dziennej dla 50 osób.

Oferta usług kierowana jest przede wszystkim do osób, które mają trudności w samodzielnym przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, w tym w odnalezieniu się w środowisku rodzinnym i społecznym. Dom zapewnia także rehabilitację dostosowaną do indywidualnych potrzeb każdego uczestnika. Osobami uprawnionymi do korzystania z oferty Środowiskowego Domu Samopomocy w Knurowie są:

- osoby z diagnozą zaburzeń psychicznych,
- osoby niepełnosprawne intelektualnie.

W przypadku wolnych miejsc do Środowiskowego Domu Samopomocy w Knurowie mogą być kierowane także osoby spoza Powiatu Gliwickiego. Warunkiem wydania skierowania dla tych osób jest porozumienie zawarte z lokalnymi jednostkami samorządu terytorialnego, dotyczące przyjęcia do realizacji zadań w formie zapewnienia specjalistycznych usług w Środowiskowym Domu Samopomocy w Knurowie. Takie porozumienia zawarto z następującymi podmiotami:

- 1) Miasto Gliwice – Porozumienie Nr rpu.00315.2020 z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie powierzenia Powiatowi Gliwickiemu do realizacji zadania publicznego polegającego na objęciu mieszkańców Miasta Gliwice usługami świadczonymi przez Ośrodek M. B. Uzdrawienie Chorych Caritas Archidiecezji Katowickiej – Środowiskowy Dom Samopomocy w Knurowie. Skorzystało **12** mieszkańców Gliwic.
- 2) Powiat Rybnicki – Porozumienie Nr rpu.00311.2020 z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie powierzenia Powiatowi Gliwickiemu do realizacji zadania publicznego polegającego na objęciu mieszkanki Powiatu Rybnickiego usługami świadczonymi przez Ośrodek Matka Boża Uzdrawienie Chorych Caritas Archidiecezji Katowickiej – Środowiskowy Dom Samopomocy w Knurowie. Skorzystała **1** osoba.
- 3) Gmina Ornontowice – Porozumienie Nr rpu.00133.2021 z dnia 17 listopada 2021 r. w sprawie kierowania mieszkańców Gminy Ornontowice do Środowiskowego Domu Samopomocy w Knurowie. W 2023 r. żaden mieszkaniec Gminy Ornontowice nie korzystał z usług ww. Domu.

2.4. Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, mających trudności w integracji ze środowiskiem;

W 2023 r. do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach wpłynęły dwa wnioski o przyznanie pomocy w ramach programu integracyjnego dla osoby, która uzyskała ochronę uzupełniającą. W obu przypadkach, ze względu na uchybienie terminu do złożenia wniosku o przyznanie pomocy w ramach Indywidualnego Programu Integracyjnego (tj. 60 dni od chwili otrzymania decyzji o nadaniu statusu uchodźcy lub udzieleniu ochrony uzupełniającego), postępowanie zakończyło się odmową przyznania świadczenia.

2.5. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;

Zgodnie z art. 54 ust. 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej: „Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej”.

Domy Pomocy Społecznej zapewniają swoim mieszkańcom usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających. Organizacja domów pomocy społecznej, zakres i poziom usług przez nie świadczonych uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

Na terenie Powiatu Gliwickiego w 2023 r. funkcjonowało 5 ponadlokalnych domów pomocy społecznej:

- 2 prowadzone przez Powiat Gliwicki,
- 3 prowadzone przez podmioty niepubliczne na zlecenie Powiatu Gliwickiego, na podstawie umów o realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej.

Łączna liczba miejsc statutowych we wszystkich pięciu domach pomocy społecznej na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła **405** miejsc.

Wykaz Domów Pomocy Społecznej prowadzonych przez Powiat Gliwicki w 2023 r.

- 1) Dom Pomocy Społecznej „Ostoja”, przy ul. Kozielskiej 1 w Sośnicowicach – przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (dziewcząt i kobiet). Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2023 r. – **6.150,47 zł.**
- 2) Dom Pomocy Społecznej „Zameczek”, przy ul. Knurowskiej 13 w Kuźni Nieborowskiej – przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyzn). Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2023 r. – **6.188,32 zł.**

Wykaz Domów Pomocy Społecznej prowadzonych na zlecenie Powiatu Gliwickiego w 2023 r.

- 3) Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zakon OO. Kamilianów, przy ul. Damrota 7 w Pilchowicach – przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (chłopcy). Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2023 r. – **5.731,53 zł.**
- 4) Dom Pomocy Społecznej „Caritas” Diecezji Gliwickiej przy ul. Wiejskiej 42a w Wiśniczach, przeznaczony dla osób w podeszłym wieku. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2023 r. – **6.073,39 zł.**
- 5) Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Caritas Archidiecezji Katowickiej, przy ul. Szpitalnej 29 w Knurowie – przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych

intelektualnie (kobiet i mężczyzn). Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2023 r. – **5.179,25 zł.**

Tabela nr 8: Liczba miejsc statutowych, liczba mieszkańców oraz liczba osób oczekujących na umieszczenie w poszczególnych Domach Pomocy Społecznej – stan na dzień 31.12.2023 r.

L.p.	DPS	Liczba miejsc statutowych	Liczba mieszkańców		Liczba oczekujących na umieszczenie
			liczba kobiet	liczba mężczyzn	
1.	DPS „Ostoja” w Sośnicowicach	124	124	0	4
2.	DPS „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej	51	0	50	1
3.	DPS Wiśnicze	80	49	27	0
4.	DPS w Pilchowicach	60	0	59	0
5.	DPS w Knurowie	90	45	44	5

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2023 r.

Poziom zainteresowania umieszczeniami w funkcjonujących na terenie Powiatu Gliwickiego Domach Pomocy Społecznej, utrzymuje się na stałym poziomie. Największa liczba osób oczekujących na umieszczenie – tj. 5 występuje w przypadku DPS w Knurowie (dot. mężczyzn), następnie w DPS „Ostoja” w Sośnicowicach – 4 (dot. kobiet). Zapytania, otrzymywane z instytucji kierujących osoby do domów pomocy społecznej, w głównej mierze dotyczyły wolnych miejsc dla mężczyzn z niepełnosprawnością intelektualną oraz dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.

W Powiecie Gliwickim bieżące wolne miejsca dostępne były jedynie w DPS w Wiśniczach. Na dzień 31.12.2023 r. osób oczekujących na umieszczenie nie odnotowano jedynie w dwóch domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Gliwickiego tj. w DPS w Wiśniczach oraz w DPS w Pilchowicach.

Tryb i zasady kierowania do Domów Pomocy Społecznej reguluje art. 54 i 59 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Poniższa tabela obrazuje ruch mieszkańców w poszczególnych DPS-ach na terenie Powiatu Gliwickiego w 2023 roku.

Tabela nr 9: Liczba przyjętych w ciągu 2023 r. mieszkańców w poszczególnych DPS-ach.

L.p.	DPS	Liczba mieszkańców przyjętych w ciągu 2023 r.	
		wg starych zasad	wg nowych zasad
1.	DPS „Ostoja” w Sośnicowicach	0	5
2.	DPS „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej	0	1
3.	DPS Wiśnicze	0	27
4.	DPS w Pilchowicach	0	0
5.	DPS w Knurowie	0	5

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2023 r.

Tabela nr 10: Liczba mieszkańców, którzy w ciągu 2023 r. opuścili poszczególne DPS-y.

L.p.	DPS	Liczba mieszkańców opuszczających DPS w ciągu 2023 r.			
		przeniesienie do innego DPS	powrót do rodziny	usamodzielnienie/ rezygnacja	zgon
1.	DPS „Ostoja” w Sośnicowicach	2	0	0	2
2.	DPS „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej	0	0	0	2
3.	DPS Wiśnicze	0	0	0	20

4.	DPS w Pilchowicach	0	0	0	1
5.	DPS w Knurowie	1	2	0	3

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2023 r.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania, według zasad określonych w art. 60-64 ww. Ustawy.

Ustalenie odpłatności dla osób skierowanych do Domu Pomocy Społecznej przed dniem 1 stycznia 2004 r. reguluje art. 87 ust 8 Ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

W oparciu o ten przepis Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach wydaje decyzje o odpłatności, która ustalana jest w wysokości nie większej niż 70% dochodu mieszkańca oraz części finansowanej z budżetu Państwa do wysokości średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji. W 2023 r. dotacja ta wynosiła 3.379,00 zł na mieszkańca.

Pobyt mieszkańców skierowanych do domu pomocy społecznej po dniu 1 stycznia 2004 r. opłacany jest do wysokości średniego kosztu utrzymania. Średni koszt utrzymania ustalany jest corocznie przez organ prowadzący dom lub zlecający prowadzenie domu, w oparciu o koszty działalności domu. Opłatę ponosi mieszkaniiec, rodzina i gmina.

Tabela nr 11. Liczba wydanych decyzji administracyjnych dotyczących umieszczenia, kierowania oraz naliczania opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Gliwickiego w 2023 r.:

Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji administracyjnych w roku 2023
Umieszczających w DPS	37
Dotyczących odpłatności za pobyt w DPS (zmiany, uchylecia, ustalenia odpłatności)	172
Inne (wygaszające/uchylające/zmieniające termin obowiązywania/zawieszające/umarzające postępowanie)	14

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2023 r.

Kwestie finansowe Domów Pomocy Społecznej leżą w kompetencji Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Gliwicach, natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach sprawuje nadzór merytoryczny nad działalnością 5 domów pomocy społecznej na terenie Powiatu Gliwickiego.

W dniach od 8 do dnia 19 maja 2023 r. przeprowadzono w Domu Pomocy Społecznej „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej kontrolę, w trakcie której nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości. Natomiast w dniach od dnia 29 maja do dnia 9 czerwca 2023 r. została przeprowadzona kontrola w Domu Pomocy Społecznej „Ostoja” w Sośnicowicach. Zalecenia pokontrolne dotyczyły jedynie niewielkich zmian.

W lipcu 2023 r., w ramach dalszych przygotowań do zmian systemowych, ujętych w strategii rozwoju usług społecznych, zakładających rozwój w obrębie społeczności lokalnych zindywidualizowanych usług, które mają ograniczyć konieczność opieki instytucjonalnej, sporządzono dokument pt.: „Informacja na temat domów pomocy społecznej prowadzonych przez Powiat Gliwicki”, zawierający aktualne dane dotyczące domów pomocy społecznej, będących jednostkami Powiatu Gliwickiego, tj. Domu Pomocy Społecznej „Ostoja” w Sośnicowicach oraz Domu Pomocy Społecznej „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej. Analizy funkcjonowania obu domów pomocy społecznej dokonano pod kątem: struktury wieku mieszkańców, długości pobytu mieszkańców w DPS, stopnia niepełnosprawności i ogólnego stanu zdrowia, stanu samodzielności, sytuacji prawnej, liczby osób oczekujących, liczby osób skierowanych z gmin Powiatu Gliwickiego, a także szans i zagrożeń związanych z działalnością DPS w kontekście zmian systemowych DI.

Pracownicy PCPR uczestniczyli również w różnego rodzaju szkoleniach, konferencjach i spotkaniach związanych z przygotowaniem do procesu deinstytucjonalizacji, m.in. w lutym 2023 r. odbyło się szkolenie, pt. „Lokalny plan rozwoju usług społecznych – liderzy deinstytucjonalizacji” prowadzone w ramach Projektu „Nowe specjalności II stopnia specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny odpowiedzią na nowe wyzwania” realizowanego w partnerstwie Uczelni Korczaka, Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, w którym brali udział pracownicy PCPR w Gliwicach.

Od dnia 1 listopada 2023 r. wprowadzona została usługa wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej. Głównym celem wprowadzenia usług pobytu krótkoterminowego w domach pomocy społecznej jest odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób zależnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Będą one realizowane w formie dziennej lub całodobowej.

W dniu 17 września 2023 r. mieszkańcy domów pomocy społecznej wzięli udział w pikniku integracyjnym „Jesień – zastępcze lato”, organizowanym we współpracy z DPS „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej.

ZESPÓŁ DS. ŚWIADCZEŃ, ZESPÓŁ DS. RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ oraz ZESPÓŁ DS. INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ I USAMODZIELNIENI

I. Zadania Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej i Zespołu ds. Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej i Usamodzielnień:

1. Zadania Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej obejmują następujące obszary działań:

a) Pozyskiwanie kandydatów na opiekunów zastępczych, a w szczególności:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej poprzez szczegółowe rozpoznanie sytuacji i warunków osób kandydujących do pełnienia pieczy zastępczej, a następnie po pozytywnej wstępnej weryfikacji, skierowanie kandydatów do odbycia szkolenia,
- organizowanie szkoleń dla ww. kandydatów.

b) Współpraca z rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz na rzecz poprawy sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej poprzez:

- bieżącą współpracę z ww. środowiskami pieczy zastępczej (utrzymywanie kontaktu telefonicznego, osobistego, w tym wizyty w miejscu zamieszkania rodziny),
- zapewnianie opiekunom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- dokonywanie oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy,
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

2. Zadania Zespołu ds. Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej i Usamodzielnień obejmują następujące obszary działań:

- a)** poszukiwanie i pozyskiwanie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- b)** podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny, w tym monitorowanie sytuacji rodziny pochodzenia,
- c)** organizacja i udział w posiedzeniach dotyczących zasadności pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- d)** określanie zasadności przyznania pomocy na zagospodarowanie i usamodzielnienie oraz weryfikacja prawidłowego wydatkowania ww. pomocy,
- e)** udział w interwencjach związanych z zabezpieczeniem dzieci i realizacją postanowień Sądu,
- f)** udział w rozprawach sądowych w zakresie spraw rodzinnych,
- g)** zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- h)** współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,

II. Zadania Zespołu ds. Świadczeń obejmują następujące obszary działań:

- a) dokonywanie aktualizacji, oceny etapowej Indywidualnych Programów Usamodzielnienia (IPU), monitorowanie kontynuowania przez wychowanków edukacji poprzez występowanie z wnioskami o udostępnienie danych osobowych do szkół i uczelni, w których uczą się usamodzielniani wychowankowie,
- b) prowadzenie postępowań administracyjnych i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie kierowania oraz ustalania bądź odstąpienia od ustalenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym funkcjonującym na terenie Powiatu Gliwickiego,
- c) prowadzenie postępowań administracyjnych i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie przyznawania świadczeń rodzinom zastępczym, rodzinnym domom dziecka oraz usamodzielnianym wychowankom,
- d) prowadzenie postępowań administracyjnych i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie obowiązku ponoszenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, w zakładzie opiekuńczo – leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno–opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej,
- e) prowadzenie postępowań administracyjnych i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie przyznawania dodatku wychowawczego oraz dodatku do zryczałtowanej kwoty wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej oraz wychowankom placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- f) przygotowywanie list wypłat świadczeń i dodatków dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- g) kompletowanie i prowadzenie dokumentacji niezbędnej do zawarcia porozumień między powiatami w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego utrzymanie i wychowanie,
- h) wydawanie zaświadczeń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego niezbędnych do otrzymania świadczenia wychowawczego z ZUS,
- i) prowadzenie postępowań administracyjnych i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie umieszczenia oraz odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Gliwickiego,
- j) monitorowanie i wspieranie wychowanków przebywających w mieszkaniu treningowym w Bojszowie.
- k) realizacja zadań dotyczących udzielania pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy oraz mających trudności w integracji ze środowiskiem,
- l) bieżąca współpraca z usamodzielnianymi wychowankami pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej,
- m) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych u usamodzielniających się wychowanków,
- n) monitorowanie sytuacji życiowej usamodzielnianych wychowanków, w tym edukacyjnej oraz wspieranie ich w realizacji życiowych planów,
- o) bieżąca współpraca z usamodzielnianymi wychowankami (utrzymywanie kontaktu telefonicznego, osobistego, w tym wizyty w miejscu zamieszkania),
- p) określanie zasadności przyznania pomocy na zagospodarowanie i usamodzielnienie oraz weryfikacja prawidłowego wydatkowania ww. pomocy,

III. Realizacja zadań własnych powiatu z zakresu pieczy zastępczej:

1. Ewaluacja realizacji „3-letniego powiatowego Programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie gliwickim na lata 2021-2023”, zawierającego między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Od 2021 r. obowiązuje opracowany przez PCPR w Gliwicach „3-letni powiatowy Program rozwoju pieczy zastępczej w powiecie gliwickim na lata 2021-2023”, który został przyjęty do realizacji na mocy Uchwały Nr XXVII/217/2021 Rady Powiatu Gliwickiego z dnia 29.04.2021 r.

W roku 2023 r. w związku z zakończeniem epidemii koronawirusa powrócono na szeroką skalę do promocji idei rodzicielstwa zastępczego. W grudniu 2023 r. we współpracy z aktorem – Panem Pawłem Delągkiem ruszyła nowa kampania promująca rodzicielstwo zastępcze pt. „Mój dom – Twoje miejsce”. W ramach kampanii nakręcono spot telewizyjny i 3 spoty radiowe oraz przygotowano billboardy, plakaty i ulotki. Kampanię promowano w lokalnych mediach, tj. w prasie i radiach oraz licznie udostępniano w mediach społecznościowych.

2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

a) rodzinna piecza zastępcza:

W roku 2023 pod opieką PCPR w Gliwicach funkcjonowało **106 rodzin** sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, w których wychowywało się **163 dzieci** (wg stanu na dzień 31.12.2023 r.). Wśród nich wyróżniamy:

- **60** spokrewnionych rodzin zastępczych (w których było 82 dzieci),
- **38** niezawodowych rodzin zastępczych (w których było 49 dzieci),
- **4** zawodowe rodziny zastępcze (w których było 13 dzieci),
- **3** zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego (w których w ciągu całego roku 2023 r. było 29 dzieci, na dzień 31.12.2023 r. – 11 dzieci),
- **1** rodzinny dom dziecka (w którym było 8 dzieci).

W omawianym okresie w Powiecie Gliwickim powstało **20** nowych rodzin zastępczych, w tym **8** rodzin zastępczych spokrewnionych, **11** rodzin zastępczych niezawodowych i **1** rodzina zastępcza zawodowa.

W okresie sprawozdawczym łącznie **49** dzieci opuściło rodzinną pieczę zastępczą z następujących powodów:

- powrót do rodziny naturalnej – 5 dzieci,
- przeszły proces przysposobienia – 4 dzieci,
- rozpoczęcie procesu usamodzielnienia przez wychowanków rodzin zastępczych – 13 wychowanków,
- umieszczenie w innej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – 17 dzieci,
- umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej – 6 dzieci,
- zmiana miejsca zamieszkania rodziny zastępczej – 4 dziecko.

Na podstawie art. 191 ust. 1 pkt. 5 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, zawiera z innym powiatem, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego utrzymanie.

Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi:

- 1) wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
- 2) średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 3) wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

W 2023 r. na podstawie zawartych porozumień pomiędzy powiatami – w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Gliwickiego przebywało **61** dzieci/pełnoletnich wychowanków pochodzących z innych powiatów (stan na dzień 31.12.2023 r. – 48 dzieci/pełnoletnich wychowanków).

Natomiast łącznie **42** dzieci/pełnoletnich wychowanków pochodzących z terenu Powiatu Gliwickiego przebywało w rodzinach zastępczych zamieszkujących na terenie innych powiatów (stan na 31.12.2023 r. – **32** dzieci/ pełnoletnich wychowanków).

Tabela nr 12: Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Gliwickiego umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w 2023 r. z uwzględnieniem wydatków z tego tytułu.

Miasto/Powiat	Wydatki poniesione w 2023 r.	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	Rodziny zastępcze
Miasto Ruda Śląska	4 741,77 zł	1	1
Powiat Rybnicki	25 065,60 zł	2	1
Powiat Kłodzki	87 850,94 zł	3	2
Powiat Lubliniecki	18 561,92 zł	1	1
Powiat Raciborski	135 087,94 zł	5	3
Powiat Prudnicki	20 436,00 zł	2	1
Powiat Strzelecki	5 723,00 zł	1	1

Miasto Gliwice	1 12 882,72 zł	9	7
Powiat Opoczyński	2 378,00 zł	1	1
Powiat Kluczborski	13 537,28 zł	1	1
Miasto Chorzów	3 951,30 zł	3	1
Powiat Piski	736,96 zł	2	1
Powiat Tarnogórski	74 945,10 zł	5	3
Powiat Radomski	17 213,54 zł	1	1
Miasto Piekary Śląskie	1 317,10 zł	1	1
Powiat Mikołowski	20 067,08 zł	1	1
Miasto Zabrze	13 032,05 zł	1	1
Powiat Wodzisławski	2 734,75 zł	1	1
Powiat Myślenicki	Porozumienie realizowane przez WES	1	1
Ogółem	560 263,05 zł	42	30

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2023 r.

W 2023 r. dzięki rozszerzonej współpracy z Ośrodkiem Adopcyjnym i Pieczy Zastępczej „SZANSA” w Bytomiu pozyskaliśmy **4** kandydatów na rodziców zastępczych zamieszkujących poza terenem Powiatu Gliwickiego.

b) instytucjonalna piecza zastępcza:

W omawianym okresie zrealizowano **10** postanowień Sądu Rodzinnego w sprawie zabezpieczenia **13** dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Jedno postanowienie oczekuje na realizację. Dzieci otrzymały skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem gliwickim z uwagi na fakt, iż w Powiecie Gliwickim nie ma placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, a funkcjonuje tu jedynie placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego w Paczynie, która nie miała możliwości przyjęcia nowych wychowanków. Łącznie w placówkach znajdujących się poza Powiatem Gliwickim przebywało **50** wychowanków (stan na dzień 31.12.2023 r. – 38 wychowanków). Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 13: Dzieci pochodzące z Powiatu Gliwickiego umieszczone w placówkach na terenie innych powiatów w 2023 r. z uwzględnieniem wydatków z tego tytułu.

Powiat/Miasto/ Województwo	Nazwa placówki	Liczba dzieci	Średni miesięczny koszt utrzymania w 2023 r.	Wydatki poniesione w 2023 r.
Powiat Lubliniecki	POW nr 2 w Lublińcu	2	5 490,83 zł	132 204,36 zł
Powiat Opatowski	POW nr 1 w Opatowie	3	6 300,00 zł	224 700,00 zł
	POW w Nieskurzowie Nowym	2	6 550,00 zł	77 840,00 zł
Powiat Nowotarski	Przystań Radosne Jutro we Wróblówce	2	5 271,43 zł	127 331,08 zł
Powiat Miechowski	POW nr 1 w Miechowie	11	6 449,00 zł	844 206,00 zł
	POW nr 2 w Miechowie	3	6 449,00 zł	151 342,34 zł
	POW nr 3 w Miechowie	4	6 449,00 zł	248 922,20 zł
Powiat Raciborski	POW w Kuźni Raciborskiej	4	4 172,00 zł	125 282,84 zł
	POW w Nędzy	3	4 347,00 zł	110 928,00 zł
	POW w Raciborzu	1	4 184,00 zł	20 920 zł
	POW w Samborowicach	5	5 009,00 zł	115 692,61 zł
	POW w Cyprzanowie	2	4 767,00 zł	111 624,00 zł

Województwo Śląskie	RPOT w Bytomiu	2	9 669,31 zł	224 570,34 zł
	RPOT w Bielsku-Białej	1	6 951,41 zł	61 651,06 zł
Województwo Podkarpackie	RPOT w Jarosławiu	2	8 806,92 zł	WES
Powiat Bocheński	POW „AZYMUT”	3	7 186,60 zł	229 752,06 zł
Miasto Kraków	Zabezpieczenie interwencyjne	1	-	867,60 zł
Miasto Katowice	Zabezpieczenie interwencyjne	1	-	302,51 zł
Ogółem				2 808 137,00 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach i WES Starostwa Powiatowego w Gliwicach za 2023 r.

W 2023 r. Powiat Gliwicki zawarł **65** nowych porozumień z innymi powiatami.

Część z zawartych porozumień związana była z realizacją art. 191 ust. 7 wprowadzonego nowelizacją do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przepis, o którym mowa powyżej nakazuje od dnia 1 lutego 2023 r. obciążać powiat pochodzenia dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej na terenie innego powiatu kosztami objęcia rodziny zastępczej, w której przebywa dziecko, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

W 2023 r. Zespół ds. Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej i Usamodzielnień wspierał proces usamodzielnienia łącznie 46 wychowanków, z których 26 pochodziło z rodzinnej pieczy zastępczej, 18 z placówek opiekuńczo-wychowawczych i 2 z innych form zabezpieczenia, np. młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

Wsparcie, o którym mowa powyżej obejmowało głównie pomoc w aktualizacji Indywidualnych Programów Usamodzielnienia (IPU), dokonywanie oceny etapowej realizacji tego programu, pomoc w otrzymaniu przysługującej pomocy, monitorowanie uczęszczania przez wychowanków do szkoły i kontynuowania nauki, a także popieranie wniosków usamodzielnianych wychowanków o przydział mieszkań z zasobów gminy oraz monitorowanie i wspieranie wychowanków przebywających w mieszkaniu chronionym w Bojszowie.

4. Finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.

Finansowanie pomocy dla usamodzielnianych wychowanków pod względem administracyjnym realizowane jest przez Zespół ds. Świadczeń.

Realizacja świadczeń w 2023 r. dla osób usamodzielnianych oparta była o przepisy:

- obowiązującej od dnia 01.01.2012 r. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U z 2022 r., poz. 1426 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U z 2021 r., poz. 1296),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U z 2021 r., poz. 893),
- Rozporządzenie z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r. poz. 954),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2022 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 r. (Dz. U z 2022 r., poz. 1952).

Usamodzielnianym wychowankom, którzy opuścili rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczą wychowawczą, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, przysługują następujące formy pomocy:

- na kontynuowanie nauki,
- na usamodzielnienie,

- na zagospodarowanie,
- pobyt w mieszkaniu chronionym.

Tabela nr 14: Finansowanie pomocy dla usamodzielnianych wychowanków w 2023 r.

Rodzaj pieczy zastępczej	Liczba osób którym udzielono pomocy	Pomoc na kontynuowanie nauki	Pomoc na usamodzielnienie	Pomoc na zagospodarowanie
Wychowankowie rodzin zastępczych	26	20	8	5
Wychowankowie Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych	18	10	11	2
Wychowankowie Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego	2	1	1	0
OGÓŁEM	46	31	20	7

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2023 r.

W 2023 roku liczba usamodzielnianych wychowanków, korzystających z pomocy finansowej PCPR w Gliwicach wyniosła łącznie **46** osób, z których **2** osoby otrzymały pomoc dla osób usamodzielnianych w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, pozostałe w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Łączna kwota pomocy wyniosła **306 205,45 zł**. Wychowankowie mogli skorzystać z ww. trzech form pomocy finansowej jednocześnie lub osobno w zależności od zgłoszonych potrzeb.

5. Realizacja zadań wynikających z art. 193 oraz art. 194 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2023 r. PCPR w Gliwicach przeprowadziło **274** postępowań administracyjnych w sprawie obowiązku ponoszenia odpłatności rodziców za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej, które zakończyły się wydaniem decyzji administracyjnej (obowiązek określony jest w art. 193 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Zasady i szczegółowe warunki odstępowania, naliczania, umarzania, odraczania oraz rozkładania na raty opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej określone są w Uchwale Rady Powiatu Gliwickiego Nr XVIII/158/2016 z dnia 22.06.2016 r. w powyższej sprawie.

Decyzje administracyjne w sprawie obowiązku ponoszenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, zakładzie rehabilitacji leczniczej wydawane są w oparciu o zgromadzoną dokumentację dotyczącą sytuacji socjalno-bytowej osób zobowiązanych.

Tabela nr 15: Liczba przeprowadzonych postępowań dotyczących obowiązku ponoszenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w 2023 r.

Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji administracyjnych
Odstąpienia od ustalenia opłaty	204
Zobowiązania całkowite lub częściowe do ponoszenia opłaty	3
Inne (decyzje związane z odpłatnością: umorzenia, uchYLENIA, rozkładanie na raty, zmiany decyzji itp.)	67
OGÓŁEM	274

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2023 r.

Zgodnie z powyższą tabelą, w **204** przypadkach odstąpiono od naliczenia odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W **9** przypadkach zobowiązano do ponoszenia całkowitej lub częściowej opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej oraz odmówiono odstąpienia w całości lub w części od ustalenia przedmiotowej opłaty. W **3** przypadkach naliczona opłata została umorzona ze względu na zmianę sytuacji dochodowej oraz osobistej osób zobowiązanych, w **1** przypadku egzekucja została umorzona z uwagi na zgon osoby zobowiązanej, a w **3** przypadkach egzekucja została umorzona przez wierzyciela (Komornika i Urząd Skarbowy).

W 6 przypadkach odmówiono rodzicom odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej.

W 54 przypadkach postępowania w sprawie odpłatności były:

- umarzone z powodu: pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej rodziców dzieci przebywających w pieczy zastępczej, opuszczenia przez dzieci pieczy zastępczej (adopcja, powrót pod opiekę rodziców biologicznych),
- zawieszane i podejmowane z powodu zmiany sytuacji życiowej rodziców biologicznych,
- zmieniano decyzje w związku ze zmianą sytuacji życiowej rodziców biologicznych.

6. Trudności w prowadzeniu postępowań.

- brak aktualnych adresów pobytu rodziców, gdyż nie poinformowali o jego zmianie oraz nie nawiązali kontaktu z pracownikiem PCPR w Gliwicach lub pracownikiem socjalnym lokalnego OPS. Celem ustalenia miejsca zamieszkania kierowane były zapytania do: Urzędów Gmin, Powiatowych Urzędów Pracy, Urzędów Skarbowych, Urzędów Miejskich, lokalnych Ośrodków Pomocy Społecznej, Komisariatów Policji a także rodzin zastępczych, w których umieszczone są dzieci z Powiatu Gliwickiego. W przypadku, kiedy nie ustalono faktycznego miejsca pobytu, występowano do sądów o ustalenie kuratora dla osoby nieznannej z miejsca pobytu, co spowodowało poniesienie dodatkowych kosztów (wynagrodzenia).
- brak współpracy rodziców, którzy pomimo wszczęcia postępowania nie zgłaszali się w siedzibie Centrum. W konsekwencji występowano do lokalnych ośrodków pomocy społecznej z prośbami o sporządzenie wymaganej dokumentacji.
- brak możliwości ustalenia faktycznej sytuacji dochodowej rodziców biologicznych (brak odpowiedzi z zakładów pracy, co powodowało konieczność ustalania dochodu brutto osób na podstawie informacji z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych).

7. Dodatek wychowawczy, dodatek do zryczałtowanej kwoty dla dzieci w pieczy zastępczej z Programu 500+ oraz Świadczenie „Dobry start”.

Organem właściwym do przyjmowania wniosków, prowadzenia postępowań, przyznawania oraz obsługi programów rządowych jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zajmuje się wydawaniem zaświadczeń o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej do celów ustalenia prawa do ww. świadczeń.

8. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W 2023 r. Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej podejmował następujące inicjatywy mające na celu tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka:

a) promowanie idei rodzicielstwa zastępczego:

- publikacje w lokalnej prasie, wywiady w lokalnych stacjach telewizyjnych i radiowych na temat rodzicielstwa zastępczego,
- przeprowadzenie konkursu plastycznego dla uczniów szkół podstawowych z terenu powiatu gliwickiego pt. „Rodzina zastępcza – dom, który uskrzydla”, którego celem było propagowanie i rozpowszechnianie idei rodzicielstwa zastępczego,
- organizacja w dniu 17.09.2023 r. w Kuźni Nieborowskiej pikniku integracyjnego pt. „Jesień – zastępcze lato” skupiającego środowiska rodzinnej pieczy zastępczej oraz mieszkańców Domu Pomocy Społecznej „Zameczek”,
- kampanie promocyjne „Szukam domu” i „Mój dom – Twoje miejsce” (dostarczenie ulotek, ekspozycja billboardów, plakatów, stand'up-ów, dystrybucja gadżetów, kampania medialna w radiach i prasie);

b) działania wspierająco-integrujące:

- prowadzenie dwóch grup wsparcia dla rodziców zastępczych.

c) wsparcie rodzin pomocowych:

W 2023 r. ze wsparcia rodziny pomocowej skorzystał jeden rodziny dom dziecka. Osoby pełniące funkcję rodziny pomocowej posiadały odpowiednie kwalifikacje i warunki do realizacji ww. zadania. Przyczynami skorzystania ze wsparcia rodzin pomocowych, w przypadku prowadzących rodzinny dom dziecka był urlop wypoczynkowy.

9. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W 2023 r. na terenie Powiatu Gliwickiego funkcjonowała jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego, tj. Rodzinny Dom dla Dzieci w Paczynie. Ww. placówka jest powiatową jednostką organizacyjną, działającą w oparciu o własny statut i regulamin oraz między

innymi o Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W 2023 r. w Rodzinnym Domu dla Dzieci w Paczynie przebywało łącznie 7 wychowanków, z których 2 było pełnoletnich.

Rodziny Dom dla Dzieci w Paczynie w 2023 r. współpracował z PCPR w Gliwicach w zakresie dokonywania okresowej oceny sytuacji dzieci i aktualizowania indywidualnego planu pracy z dzieckiem.

Zgodnie z Zarządzeniem nr 14/2023 Starosty Gliwickiego z dnia 15 lutego 2023 r. średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w Rodzinnym Domu dla Dzieci w Paczynie w 2023 r. wynosiły 4 208,40 zł.

10. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Działania dotyczące organizowania szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, określa *Procedura kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach* przyjęta Zarządzeniem Nr 9/2023 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach z dnia 01.04.2023 r.

a) nabór i kwalifikacja wstępna kandydatów.

W 2023 r. dokonano weryfikacji **18 rodzin** kandydujących do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej. Na zlecenie sądów rodzinnych w 2023 r. rozpoznano możliwość pełnienia funkcji spokrewnionej rodziny zastępczej i zaopiniowano kandydatury dla **9 rodzin**.

b) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej.

W 2023 r. PCPR w Gliwicach prowadziło działalność konsultacyjno-diagnostyczną, o której mowa w art. 76 ust. 4 pkt 12 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez szczegółowe rozpoznanie sytuacji i warunków osób kandydujących do pełnienia pieczy zastępczej. Następnie osoby, które przeszły pozytywnie wstępną kwalifikację, skierowane zostały do odbycia szkolenia organizowanego przez PCPR w Gliwicach.

c) organizacja szkoleń dla kandydatów w 2023 r.

Zgodnie z art. 43 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, PCPR w Gliwicach kieruje kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka na specjalistyczne szkolenie, po przeprowadzeniu oceny pod względem spełniania wymaganych warunków. W 2023 r. zgodnie z umową Nr PCPR/1161/1/2023 z dnia 09.01.2023 r. kandydaci na rodziny zastępcze byli kierowani do Śląskiego Oddziału Terenowego Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Bytomiu, który przeprowadza stosowne szkolenie. W 2023 r. wydano 14 zaświadczeń potwierdzających ukończenie szkolenia dla kandydatów na niezawodową rodzinę zastępczą.

11. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do funkcjonowania:

a) grup wsparcia.

W 2023 roku kontynuowały swoją działalność sformalizowane grupy wsparcia dla rodzin zastępczych, organizowane przez pedagoga i psychologa PCPR w Gliwicach. Prowadzono łącznie dwie grupy wsparcia – w Knurowie i w Pyskowicach. W ramach grupy wsparcia w Knurowie odbyło się **11** spotkań, w których wzięło udział 12 osób. W ramach grupy wsparcia w Pyskowicach odbyły się **3** spotkania, w których wzięło udział 6 osób.

b) specjalistycznego poradnictwa.

Poradnictwo i terapia dla rodzin zastępczych i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej prowadzona jest w PCPR w Gliwicach przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej.

W 2023 roku odbyły się łącznie **34 konsultacje w środowisku**.

- Udzielono ogółem **160 konsultacji psychologicznych dla 118 osób** z rodzin zastępczych (łącznie 60 rodzin zastępczych), w tym **46 konsultacji dotyczyło dzieci** umieszczonych w rodzinach zastępczych;
- Udzielono **58 konsultacji pedagogicznych dla 20 osób** z rodzin zastępczych (łącznie 14 rodzin zastępczych), w tym **14 konsultacji dotyczyło dzieci** umieszczonych w rodzinach zastępczych.

Ponadto osoby sprawujące pieczę zastępczą miały zapewnioną możliwość bezpłatnych konsultacji z prawnikiem w PCPR w Gliwicach. W ramach poradnictwa prawnego odbyło się **12 konsultacji**, z których skorzystało **11 osób**.

12. Prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46.

Zgodnie z zapisami art. 38d- 38f Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.), które weszły w życie z dniem 01.02.2023 r., Minister właściwy do spraw rodziny tworzy rejestry obejmujące:

- 1) wykaz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 okres objęcia dziecka pieczą zastępczą ust. 2-4 i 6, oraz osób opuszczających rodzinną pieczę zastępczą jako niepełnoletnie, o których mowa w art. 37 okres objęcia dziecka pieczą zastępczą ust. 5 i 6, z podziałem na dzieci umieszczone lub przebywające w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej oraz poszczególnych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz na osoby, o których mowa w art. 37 ust. 2-4 i 6, i osoby opuszczające rodzinną pieczę zastępczą jako niepełnoletnie, o których mowa w art. 37 ust. 5 i 6, przebywające w poszczególnych formach rodzinnej pieczy zastępczej i poszczególnych formach instytucjonalnej pieczy zastępczej;
- 2) wykaz osób posiadających pozytywną lub negatywną wstępną kwalifikację do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 3) wykaz kandydatów zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 4) wykaz rodzin zastępczych z podziałem na rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe i zawodowe;
- 5) wykaz rodzinnych domów dziecka;
- 6) wykaz placówek opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych oraz interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych;
- 7) wykaz osób usamodzielnianych.

Wspomniane rejestry prowadzone są przez Starostę i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej poprzez obsługę systemu teleinformatycznego przygotowanego przez właściwe ministerstwo. Od czasu wprowadzenia niniejszego zapisu ww. system teleinformatyczny nie został wprowadzony.

Wobec powyższego zgodnie z art. 46 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Starosta prowadzi rejestr danych o osobach:

- a) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- b) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej w roku 2023, tak jak i w latach poprzednich, dokonał aktualizacji rejestrów, o których mowa powyżej i przekazał je w imieniu Starosty Gliwickiego do Sądu Rejonowego w Gliwicach. W 2023 r. aktualizacja odbyła się w dniu 19.05.2023 r.

13. Współpraca z właściwymi ośrodkami pomocy społecznej w zakresie dotyczącym dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej współpracuje na bieżąco z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu gliwickiego. Współpraca ta dotyczy w dużej mierze pracy ośrodków pomocy społecznej z rodzicami dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Szczególnie istotnym elementem jest określenie efektów tej pracy i podejmowanych przez rodziców działań w celu poprawy swojej sytuacji życiowej. Ponadto pracownicy ośrodków uczestniczą w miarę potrzeb w posiedzeniach do spraw oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

W roku 2023 odbyły się 4 spotkania z Kierownikami/Dyrektorami ww. OSP-ów w celu bieżącego omawiania spraw i kwestii pozostających w kręgu zainteresowania wszystkich jednostek, poprawy wzajemnych relacji zawodowych oraz ułatwieniu przepływu informacji między instytucjami.

14. Kontrole rodzin sprawujących rodzinne formy pieczy zastępczej.

Zgodnie w Ustawą z dnia 25 lipca 2014 r. o zmianie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 poz. 1188) także na Zarząd Powiatu Gliwickiego został nałożony obowiązek sprawowania kontroli nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (art. 38b ust. 1).

W związku z tym Zarząd Powiatu Gliwickiego na podstawie Uchwały Nr 129/2015 z dnia 07.07.2015 r. udzielił Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach

upoważnienia do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Wszystkie działania związane ze sprawowaniem kontroli nad rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka zostały określone w „Procedurze sprawowanej kontroli nad rodzinami zastępczymi oraz prowadzącymi rodzinne domy dziecka wynikającej z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” wprowadzonej Zarządzeniem Nr 6/2023 przez Dyrektora PCPR w Gliwicach w dniu 21.03.2023 r. W celu przeprowadzenia działań kontrolnych, Dyrektor PCPR w Gliwicach korzystała z pomocy dwóch specjalistów, z którymi w tym celu zostały podpisane umowy.

Kontrole zostały przeprowadzone w ciągu całego 2023 r. Kontrolami objęto 19 wytypowanych rodzin zastępczych, w tym 12 rodzin zastępczych spokrewnionych, 5 rodzin zastępczych niezawodowych i 2 zawodowe rodziny zastępcze.

Większość rodzin została oceniona pozytywnie, niemniej zalecenia pokontrolne dotyczące dalszego funkcjonowania wydano w stosunku do 12 rodzin, natomiast w 7 przypadkach zaleceń nie wydano, ponieważ poziom funkcjonowania rodziny oceniono jako bardzo dobry. Wobec 2 rodzin zespół kontrolujący wydał negatywną ocenę z zaleceniami. O sytuacji tych rodzin informowano Sąd Rejonowy w Gliwicach.

Uwagi osób kontrolujących każdorazowo były przekazywane i omawiane z Dyrektorem PCPR w Gliwicach, a także z rodzinami zastępczymi i pracownikami Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Natomiast zgodnie z § 6 ww. Procedury, w ciągu 2023 Zarządowi Powiatu Gliwickiego przedstawiono sprawozdanie z kontroli w dniu 30.06.2023 r. za I półrocze 2023 r. i w dniu 03.01.2024 r. za II półrocze 2023 r.

SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

I. Promowanie rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskania nowych kandydatów na rodziny zastępcze w 2023 r.

1. Kontynuowana była kampania promująca ideę rodzinnej pieczy zastępczej pt. „Szukam Domu” oraz uruchomiona nowa kampania promująca rodzicielstwo zastępcze pt. „Mój dom – Twoje miejsce”. Rozprowadzono ulotki, banery, plakaty oraz gadżety promocyjne, a także przygotowano billboardy, spoty radiowe i telewizyjne. Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej uczestniczyli w lokalnych imprezach, piknikach i festynach upowszechniając wiedzę o rodzicielstwie zastępczym, a także w knurowskiej kawiarni promowali rodzinną pieczę zastępczą poprzez rozmowy z mieszkańcami pod nazwą „Przy kawie o mamie i tacie”.
2. W Wiadomościach Powiatu Gliwickiego ukazały się następujące artykuły poruszające tematykę dotyczącą pieczy zastępczej:
 - „Przyjacieli Rodziny” Nr 184 styczeń/luty 2023;
 - „Nowa dyrektor PCPR w Gliwicach” Nr 185 marzec/kwiecień 2023;
 - „Rodzina zastępcza – dom, który uskrzydla” Nr 186 maj/czerwiec 2023;
 - „Rodzinnie, Radośnie, Razem” Nr 187 wrzesień/październik 2023;
 - „Mój dom-Twoje miejsce” kampania promująca rodzicielstwo zastępcze w powiecie gliwickim”.
3. **Inne działania** to publikacje „Bo chcemy żyć w lepszym świecie” Nowiny Gliwickie, artykuły na portalu www.24gliwice.pl: „Paweł Deląg w Gliwicach. „Mamy nadzieję, że poprzez tą kampanie dotrzemy do kolejnych kandydatów”, „Spot z udziałem Pawła Deląga. PCPR: Mamy nadzieję, że poprzez kampanię uda się otworzyć serca.” Pracownicy PCPR w Gliwicach promowali rodzinną pieczę zastępczą w Radio Katowice w dniu 17.09.2023 r.

II. Organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych poprzez szkolenia, integrację i wzajemną pomoc.

1. W roku sprawozdawczym swoją działalność kontynuowały **grupy wsparcia rodzin zastępczych** zorganizowane przez PCPR w Gliwicach, które prowadzone są przez psychologów i pedagoga Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej. W 2023 r. ze spotkań grup skorzystało **18 osób**.
2. PCPR w Gliwicach zorganizowało 2 szkolenia dla spokrewnionych rodzin zastępczych z terenu powiatu gliwickiego, w których uczestniczyło **10 osób**.

3. W IV kwartale PCPR w Gliwicach zorganizowało szkolenie dla osób pełniących funkcję rodziny zastępczej pt. „**Rozumiem – Wspieram. Wzmacnianie fundamentów rodzicielstwa zastępczego**”, w którym uczestniczyło **12** rodziców zastępczych.

III. Współpraca ze środowiskiem lokalnym w 2023 r.

(w szczególności z sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.)

1. Placówki pomocy społecznej: prowadzona była współpraca z gminnymi asystentami rodzin, w przypadku ich braku z pracownikami socjalnymi ośrodków pomocy społecznej zajmującymi się rodzicami biologicznymi dzieci z Powiatu Gliwickiego, umieszczonych w pieczy zastępczej. Współpracowano także z domami pomocy społecznej (piknik rodzinny) oraz ośrodkiem wsparcia.
2. Instytucje i organizacje działające na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego, takimi jak:
 - Śląski Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” z Bytomia,
 - Fundacja „ESPA” z Legnicy,
3. Placówki oświatowe: poradnie psychologiczno-pedagogiczne z Knurowa i Pyskowic, szkoły i przedszkola.
4. Sąd Rejonowy w Gliwicach wraz z II i IV Zespołem Sądowej Służby Kuratorskiej.
5. Komisarzaty Policji.
6. Urzędy Miejskie i Urzędy Stanu Cywilnego.

IV. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego, prawnego i terapeutycznego dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Poradnictwo i terapia dla rodzin zastępczych i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej prowadzona jest w PCPR w Gliwicach przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej.

W 2023 roku odbyło się łącznie 34 konsultacje w środowisku. Udzielono ogółem 160 konsultacji psychologicznych dla 118 osób z rodzin zastępczych (łącznie 60 rodzin zastępczych), w tym 46 konsultacji dotyczyło dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Udzielono 58 konsultacji pedagogicznych dla 20 osób z rodzin zastępczych (łącznie 14 rodzin zastępczych), w tym 14 konsultacji dotyczyło dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.

Osoby sprawujące pieczę zastępczą miały zapewnioną możliwość bezpłatnych konsultacji z prawnikiem w PCPR w Gliwicach. W ramach poradnictwa prawnego odbyło się 12 konsultacji, z których skorzystało 11 osób.

V. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Okresowe oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, o których mowa w art. 76 ust. 4 pkt 11 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonywane są na posiedzeniach z udziałem odpowiednio rodziny zastępczej albo prowadzących rodzinny dom dziecka, pedagoga, psychologa, właściwego asystenta rodziny biologicznej dziecka (jeżeli został przydzielony przez OPS), przedstawiciela ośrodka adopcyjnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz z rodzicami dziecka, z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej.

W roku 2023 r. odbyło się **337 posiedzeń**, podczas których dokonano oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Następnie zgodnie z art. 131 Ustawy sformułowana została pisemna opinia o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, którą skierowano do Sądu Rodzinnego.

VI. Dokonywanie oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy dokonywana jest przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie art. 129-131 ww. Ustawy. Oceny tej dokonywano w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, pedagogiem i psychologiem.

Ocenę przeprowadza się nie później niż przed upływem jednego roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata.

W 2023 r. oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka objęły 31 rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka. Większość rodzin uzyskało oceny pozytywne. Dwie rodziny zastępcze uzyskały negatywną ocenę, które zgodnie z przepisami prawa skutkują dokonaniem kolejnej ww. oceny w terminie 6 miesięcy od poprzedniej. Jedna z ww. rodzin rozwiązała się przed dokonaniem kolejnej oceny rodziny zastępczej. W stosunku do drugiej rodziny drugą jej ocenę zapanowano na rok 2024 r. Druga negatywna ocena zobowiąże PCPR w Gliwicach do wnioskowania o uchylenie postanowienia o umieszczeniu dziecka w dotychczasowej pieczy zastępczej..

VII. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W 2023 r. złożono do sądu opiekuńczego 8 wniosków o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz zgłoszono do ośrodków adopcyjnych 9 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W 3 przypadkach zakończono procedurę adopcyjną i tym samym dzieci opuściły pieczę zastępczą.

MIESZKANIE TRENINGOWE w BOJSZOWIE

Mieszkanie treningowe w polskim systemie pomocy społecznej jest jedną z form świadczeń niepieniężnych przewidzianych w Ustawie o pomocy społecznej. Pełnoletnia młodzież opuszczająca pieczę zastępczą jest jedną z grup, która potencjalnie ma prawo skorzystać ze wsparcia w postaci tymczasowego pobytu w mieszkaniu treningowym.

Nadzór nad funkcjonowaniem mieszkania oraz realizacją przez jego mieszkańców ustalonych zasad pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach, w osobach pracownika socjalnego i opiekuna mieszkania. Zasady te i regulamin zostały określone we wprowadzonym Zarządzeniu Dyrektora PCPR w Gliwicach nr 18/2023 z dnia 18 grudnia 2023 r., zmieniającym poprzednie zarządzenie. Każdy zainteresowany może się z nimi zapoznać w siedzibie PCPR w Gliwicach.

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw, która obowiązuje od 1 listopada 2023 r. wprowadziła m.in. nowe przepisy przekształcające mieszkania chronione w mieszkania treningowe oraz mieszkania wspomagane. Zmiana ta została spowodowana tym, że sformułowanie „mieszkania chronione” było odbierane w sposób negatywny przez środowisko osób z niepełnosprawnościami oraz uznano, że różnice między dwoma typami mieszkań chronionych są na tyle istotne, że warto podkreślić ich odrębność, dokonując wyraźnego podziału na dwie formy wsparcia.

Funkcjonujące w naszym powiecie mieszkanie treningowe jest formą wsparcia przewidzianą dla osób usamodzielnianych, opuszczających dotychczasową pieczę zastępczą, a więc wyłącznie dla osób pełnoletnich.

W budynku znajduje się 5 indywidualnych pokoi z osobną łazienką, część wspólna na którą składają się: salon z aneksem kuchennym. Mieszkańcy mają też do dyspozycji taras i teren zielony otaczający budynek. Lokal dostosowany jest do potrzeb osoby z niepełnoprawnością ruchową.

Odpłatność za pobyt w mieszkaniu treningowym spoczywa na jego mieszkańcach, a szczegółowe zasady jej ponoszenia reguluje Uchwała nr XXXV/277/2022 Rady Powiatu Gliwickiego z dnia 27.01.2022 r. (z późniejszymi zmianami). Zasady te przewidują całkowite zwolnienie z ponoszenia opłaty jeżeli osoba spełnia kryterium dochodowe określone w ww. ustawie i uzależnione są od stopnia trudności jej sytuacji osobistej.

Długość pobytu w mieszkaniu treningowym i odpłatność za ten pobyt, regulują właściwe przepisy. Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, decyzję o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu treningowym wydaje się na czas określony. Długość pobytu ustalana jest z przyszłym mieszkańcem podczas uzgodnień dokonywanych przed przyjęciem do mieszkania treningowego i uzależniona jest od indywidualnej sytuacji osoby.

Pobyt w mieszkaniu treningowym jest tą formą wsparcia usamodzielnianych wychowanków, dzięki której mogą oni podejmować aktywność zawodową oraz kontynuować kształcenie, oczekując na własne mieszkanie i ustabilizowanie sytuacji osobistej.

W 2023 r. w mieszkaniu treningowym przebywało łącznie 5 osób usamodzielniających się, z których 2 pochodziły z rodzinnej pieczy zastępczej, a 3 – z placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W dniu 25 października 2023 r. w mieszkaniu treningowym w Bojszowie odbył się Dzień Otwarty, podczas którego można było obejrzeć mieszkanie, porozmawiać z jego opiekunem i zapoznać się z proponowaną ofertą. Promocja mieszkania treningowego odbywa się systematycznie podczas

wyjazdowych spotkań Dyrektora PCPR w Gliwicach z przedstawicielami innych powiatów i instytucji. Ponadto do placówek opiekuńczo-wychowawczych przestano informację o dostępności takiej formy wsparcia, będącej szansą dla wszystkich wychowanków pieczy zastępczej.

POMOC DLA OFIAR WOJNY W UKRAINIE

W związku z wybuchem w lutym 2022 r. wojny w Ukrainie i pojawieniem się uchodźców wojennych na terenie Polski, w tym w Powiecie Gliwickim, w 2023 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w dalszym ciągu realizowało Ustawę o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z dnia 12 marca 2022 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm.).

1. Monitorowanie pobytu uchodźców w Powiecie Gliwickim we współpracy z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Gliwicach

Kwestię pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy, którzy w związku z rosyjską inwazją na swój kraj, wjechali z Ukrainy na terytorium Polski po 23 lutego 2022 r., reguluje Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Ustawa ta reguluje sytuację uchodźców w Polsce od początku wojny, w tym legalność ich pobytu, prawo do nauki i pracy czy dostęp do ochrony zdrowia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach współpracuje z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Gliwicach, który systematycznie przekazuje do PCPR dobowe raporty o liczbie uchodźców, przebywających na terenie Powiatu Gliwickiego oraz miejscach ich zakwaterowań. Liczba uchodźców systematycznie maleje, coraz więcej osób wraca na stałe do Ukrainy.

Dnia 1 marca 2023 r. weszła w życie nowelizacja Ustawy z 13 stycznia 2023 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa wprowadzająca zasadę ich udziału w kosztach udzielanej pomocy. Zgodnie z nowelizacją, po upływie 120 dni od pierwszego wjazdu do Polski, obywatel Ukrainy musi pokryć z góry 50% kosztów udzielanej mu pomocy, nie więcej niż 40 zł za osobę dziennie. W przypadku zaś upływu 180 dni od pierwszego wjazdu, musi on pokryć z góry 75% kosztów pomocy, nie więcej niż 60 zł za osobę dziennie. Zmiany przewidują również katalog osób zwolnionych z uczestnictwa w opłatach za pobyt w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania uchodźców, w tym obywateli Ukrainy, którzy „znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, uniemożliwiającej ich udział w kosztach pomocy”. W takim przypadku wojewoda oraz wymienione w ustawie podmioty, oceniając możliwość partycypacji w kosztach pomocy, kierują się względami humanitarnymi. Powołana w tym celu komisja ustalała wysokość partycypacji lub zwolnienia z opłat.

Na bieżąco przekazywane były również obywatelom Ukrainy informacje (telefonicznie lub osobiście), w zakresie uprawnień do określonych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, podjęcia nauki przez małoletnich uchodźców, uzyskania pomocy w ramach Państwowego Funduszy Pomocy Osobom Niepełnosprawnym, uzyskania dostępu do świadczeń zdrowotnych, czy możliwości zapewnienia zakwaterowania, pomocy psychologicznej i prawnej, pomocy materialnej dla uczniów oraz dostępu do rynku pracy.

W Domu Pomocy Społecznej w Wiśniczach, na podstawie art. 29 ust. 1 i ust. 3 oraz art. 37 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z dnia 12 marca 2022 r., umieszczona została obywatelka Ukrainy.

2. Opiekunowie tymczasowi.

Zgodnie z art. 25 ww. ustawy małoletniego obywatela Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentuje oraz sprawuje pieczę nad jego osobą i majątkiem **opiekun tymczasowy**. Opiekun tymczasowy, o ile przy jego ustanowieniu nie określono inaczej zakresu jego praw i obowiązków, jest upoważniony do reprezentowania małoletniego oraz sprawowania pieczy nad jego osobą i majątkiem. Opiekun tymczasowy powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego.

Wykaz opiekunów tymczasowych przebywających w 2023 r. w Powiecie Gliwickim przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 16. Wykaz opiekunów tymczasowych przebywających w 2023 r. w Powiecie Gliwickim*.

Gmina	Liczba opiekunów tymczasowych	Liczba dzieci
Knurów	-	-
Pyskowice	1	1
Toszek	-	-
Rudziniec	1	1
Sośnicowice	-	-
Pilchowice	-	-
Gierałtowice	1	1
Wielowieś	1	1

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2023 r.

3. Prowadzenie ewidencji małoletnich, o której mowa w art. 25a ust. 1 ww. ustawy.

Zgodnie z ww. przepisem małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nim, oraz małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przed przybyciem był umieszczony w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy, podlega wpisowi do ewidencji, zwanej dalej "ewidencją małoletnich".

Ewidencja małoletnich jest prowadzona przez ministra właściwego do spraw rodziny i powiatowe centra pomocy rodzinie za pomocą systemu teleinformatycznego umożliwiającego prowadzenie tej ewidencji, przekazywanie do niej danych, usuwanie z niej danych oraz udostępnianie z niej danych.

W 2023 r. na terenie Powiatu Gliwickiego nie przebywały dzieci ukraińskie wymagające rejestracji w powyższej ewidencji.

ZESPÓŁ PORADNICTWA SPECJALISTYCZNEGO I INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

W strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach funkcjonuje Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej, który realizuje zadania takie jak interwencja kryzysowa (w tym zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie) oraz poradnictwo specjalistyczne obejmujące poradnictwo prawne, pedagogiczne, psychologiczne i rodzinne (w tym zadania z zakresu pieczy zastępczej).

Powyższe zadania określone są w Ustawie o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. 2018 poz. 1508 z późn. zm.), Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. 2023 poz. 535 z późn. zm.) oraz Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2023 poz. 1426,1429 z późn. zm.).

Poradnictwo psychologiczne obejmuje procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. **Interwencja kryzysowa** stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, a także zgłaszających różnego rodzaju trudności życiowe w celu przywrócenia równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganiu przejścia reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Pomoc w formie konsultacji psychologicznych i interwencji kryzysowej oferowana była przez specjalistów Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej klientom indywidualnym, parom małżeńskim i w związkach nieformalnych, rodzinom (w tym także rodzinom zastępczym), dzieciom (w tym wychowankom przebywającym w rodzinach zastępczych na terenie powiatu gliwickiego oraz usamodzielnianym wychowankom). **Poradnictwo rodzinne** obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną. Ponadto realizowane są oddziaływania korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Udzielana jest również specjalistyczna pomoc ofiarom przemocy w rodzinie w postaci interwencji kryzysowej i wsparcia oraz specjalistycznego poradnictwa. W obszarze **poradnictwa prawnego** udzielane są informacje o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, cywilnego, karnego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów, prawa pracy. Porady prawne udzielane są w formie porad ustnych oraz przygotowywania projektów pism procesowych, głównie

inicjujących postępowanie sądowe (pozew o rozwód, ustalenie kontaktów z dziećmi, alimenty). **Poradnictwo pedagogiczne** obejmuje zagadnienia z zakresu poradnictwa rodzinnego, opiekuńczego i wychowawczego zarówno dla rodzin naturalnych, jak i zastępczych, rozwijania umiejętności wychowawczych i wzmacniania kompetencji rodzicielskich, w tym wspierania rozwoju dziecka. Udzielane jest także poradnictwo w zakresie trudności wychowawczych.

W roku 2023 w Zespole Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej zatrudnionych było łącznie 4 psychologów (w tym jeden na umowę cywilno-prawną) oraz pedagog. Pomoc prawną udzielała kancelaria prawna na podstawie umowy.

Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa

W 2023 roku poradnictwem specjalistycznym psychologicznym, pedagogicznym i prawnym objęto łącznie **285 osoby, udzielając 741 konsultacji**.

W roku 2023 wśród kategorii porad prawnych największe było zapotrzebowanie na porady z zakresu prawa cywilnego (około 45% wszystkich konsultacji).

Przez okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2023 r. udzielono łącznie **50 konsultacji prawnych, 39 osobom**, w tym:

- **29** spraw dotyczyło problemów z zakresu prawa cywilnego,
- **24** sprawy dotyczyło problemów z zakresu prawa rodzinnego,
- **7** spraw dotyczyło problemów z zakresu prawa karnego,
- **2** sprawy dotyczyła problemów z zakresu prawa o ochronie praw lokatorów,
- **2** sprawy dotyczyły problemów z zakresu zabezpieczenia społecznego,
- sporządzono **7 pism procesowych i 1 innego rodzaju pismo**.

W powyższym okresie pomocą pedagogiczną objęto **51 osób** i udzielono **76 konsultacji**, które objęły osoby sprawujące funkcję rodziny zastępczej, dzieci z rodzin zastępczych oraz mieszkańców powiatu gliwickiego.

Pomocą psychologiczną objęto **230 osób** i udzielono **615 konsultacji**, w tym:

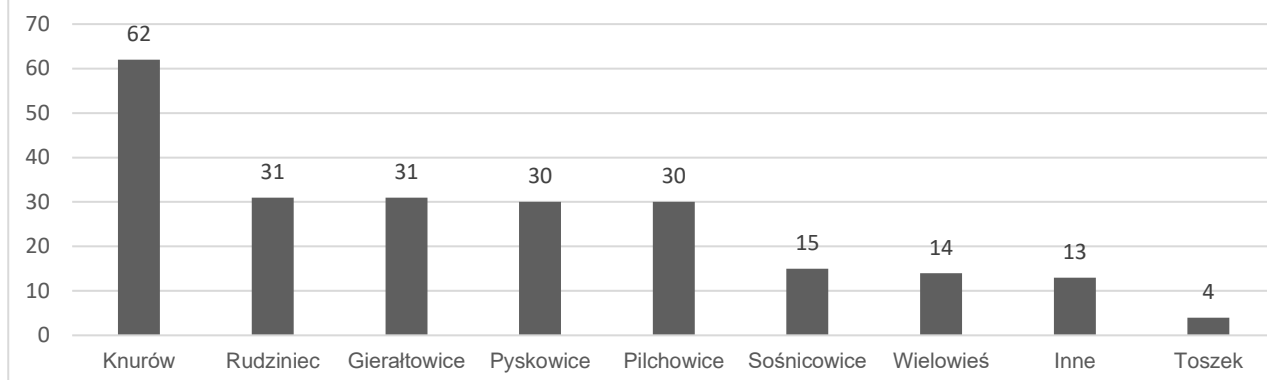
- **387** indywidualnych konsultacji psychologicznych dla osób dorosłych;
- **164** indywidualnych konsultacji psychologicznych dla dzieci;
- **49** konsultacji dla par;
- **15** konsultacji rodzinnych;
- w tym **16 konsultacji** odbyło się **w środowisku**.

Na uwagę zasługują zwłaszcza **interwencje w środowisku**, ponieważ są one stosowane wobec tych grup klientów, którzy z różnych powodów, najczęściej z powodu bardzo trudnej sytuacji osobistej i/lub materialnej, nie są w stanie dotrzeć do siedziby Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej PCPR w Gliwicach. Ponadto w ramach współpracy z rodzinami zastępczymi pracownicy zespołu odwiedzają kandydatów na rodziny zastępcze w ich miejscu zamieszkania.

Pomocą psychologiczną oraz prawną objęte są także osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej ze względu na swoją niepełnosprawność. W 2023 roku specjalistyczną pomocą objęto **2 osoby** z orzeczeniem o niepełnosprawności, udzielając **11 konsultacji psychologicznych i 10 konsultacji prawnych**.

Do psychologów Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej zgłaszały się osoby z terenu całego powiatu gliwickiego. Najwięcej zarejestrowanych osób zgłosiło się z terenu miasta Knurów (62 osób), najmniej z terenu gminy Toszek (4 osoby). Biorąc pod uwagę wszystkich klientów, którym udzielono porad psychologicznych, statystyka rozkłada się następująco:

Ilość osób, którym udzielono porad psychologicznych z poszczególnych Miast/Gmin

Źródło: Dane PCPR z 2023 r.

Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej przez cały okres 2023 roku współpracował z różnymi instytucjami z terenu powiatu gliwickiego, takimi jak: Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, komisariaty policji w Knurowie i Pyskowicach, Komenda Miejska Policji w Gliwicach, Prokuratura Rejonowa Gliwice-Zachód, Prokuratura Rejonowa Gliwice-Wschód, szkoły z terenu powiatu gliwickiego, Miejskie i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Gliwicach, Powiatowy Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim, Ośrodek dla Osób Pokrzywdzonych Prześstępstwem w Gliwicach, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczna w Knurowie i Pyskowicach, DIADA Centrum Terapii Systemowej i Pomocy Psychologicznej w Gliwicach, Ośrodek Terapii Rodzin i Par w Gliwicach, Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrze, inne placówki zajmujące się wspieraniem i ochroną praw różnych grup społecznych: dzieci, osób niepełnosprawnych, osób starszych, osób doznających przemocy, osób pokrzywdzonych przestępstwem (np. organizacje pozarządowe).

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach współpracowało z Ośrodkiem Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży NZOZ Centrum Terapii Systemowej i Pomocy Psychologicznej „DIADA” mieszczącym się w Pyskowicach przy ul. Wyszyńskiego 37, gdzie świadczona jest pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna dla osób z terenu powiatu gliwickiego. Pomoc skierowana jest głównie do dzieci, młodzieży i ich rodzin. Dzięki współpracy z Ośrodkiem DIADA, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest w stanie udzielić pomocy większej liczbie mieszkańców powiatu gliwickiego.

W 2023 roku na łamach gazety „Wiadomościach Powiatu Gliwickiego” ukazały się następujące artykuły napisane przez pracowników Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej:

- **„Ciemna strona internetu”** – nr 5 (188) listopad 2023 r., <https://starostwo.gliwice.pl/multimedia/wiadomosci-powiatu-gliwickiego>,
- **„Chorzy przez emocje – jak psychika działa na zdrowie fizyczne”** – nr 4 (187) wrzesień/październik 2023 r., <https://starostwo.gliwice.pl/multimedia/wiadomosci-powiatu-gliwickiego>,
- **„Rozmawiaj z dzieckiem w języku serca”** – nr 2 (185) marzec/kwiecień 2023 r., <https://starostwo.gliwice.pl/multimedia/wiadomosci-powiatu-gliwickiego>,
- **„Hakowanie mózgow – technologia w rękach dzieci i nastolatków”** – nr 1 (184) styczeń/luty 2023 r., <https://starostwo.gliwice.pl/multimedia/wiadomosci-powiatu-gliwickiego>.

Ponadto od listopada 2023 roku zostały uruchomione profile Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach, na platformach społecznościowych, gdzie na bieżąco publikowane są informacje z działalności Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej.

Również w 2023 r. kontynuowano cykl dedykowany dla rodziców pt. **„Szkoła Rodzicielstwa. Mocni rodzice – mocne dzieci”**. W 2023 r., odbyły się 4 spotkania zakańczające grupy uczestników rozpoczynających cykl w 2022 r. Rozpoczęto również dwie nowe grupy. W ramach Szkoły Rodzicielstwa realizowano tematy związane z budowaniem kompetencji wychowawczych (komunikacją w rodzinie, nagradzaniu i karaniu, stosowaniu konsekwencji). W spotkaniach łącznie wzięto udział **17** osób.

Zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy

W związku z nowelizacją ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej i Ochronie Osób Doznających Przemocy Domowej z dnia 22.06.2023 r., zaszła konieczność opracowania programów realizowanych przez powiat w ramach zadań własnych (zgodnie z art. 6, pkt 3 ust. 1 oraz 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) tj.: powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doświadczających przemocy domowej, a także programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

a) Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Gliwickim na lata 2023-2028.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Gliwickim na lata 2023-2028, swoje uwarunkowania prawne ma przede wszystkim w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Śląskim na lata 2021-2025.

Powyższy program został uchwalony do realizacji Uchwałą Nr LII/444/2023 Rady Powiatu Gliwickiego z dnia 29 czerwca 2023 r.

Celem głównym Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Gliwickim na lata 2023-2028, jest „Zwiększenie skuteczności działań realizowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na terenie powiatu gliwickiego.” Powyższy cel jest realizowany poprzez cele szczegółowe takie jak:

1. Zwiększenie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej.
2. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy domowej, w szczególności wobec dzieci, podejmowanie działań propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich.
3. Wspieranie rozwoju instytucji, rozwijanie systemu współpracy pomiędzy instytucjami oraz działania na rzecz osób czynnie współpracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej i pomocy osobom jej doświadczającym.
4. Zwiększenie zakresu oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domowa.
5. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy domowej.

b) Program służący działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w Powiecie Gliwickim na lata 2023-2028

Program powyższy został przyjęty Uchwałą Nr LIV/456/2023 Rady Powiatu Gliwickiego z dnia 28 września 2023 r.

Celem głównym Programu jest „Ograniczenie skali zjawiska przemocy oraz skutków stosowania przemocy w Powiecie Gliwickim poprzez działania profilaktyczne w rodzinach dotkniętych lub zagrożonych przemocą.” Powyższy cel jest realizowany poprzez cele szczegółowe takie jak:

1. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, rozwiązywania kryzysów, poprawy relacji interpersonalnych w rodzinach dotkniętych przemocą, w szczególności objęcia specjalistyczną pomocą dzieci z środowisk zagrożonych przemocą.
2. Edukacja rodziców/opiekunów w zakresie właściwych postaw wychowawczych, metod i form wychowania oraz konsekwencji stosowania przemocy. Propagowanie pozytywnych postaw rodzicielskich i metod wychowawczych w społeczności lokalnej.
3. Zwiększenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych w zakresie pracy z rodziną dotkniętą przemocą poprzez szkolenia w tym zakresie.

W Zespole Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej w 2023 r. w zakresie pomocy psychologicznej i interwencyjnej w kontekście przeciwdziałania przemocy udzielono **21 konsultacji 16 osobom**, w tym 10 osób wzięło udział w spotkaniach rekrutacyjnych do programu korekcyjno-edukacyjnych.

Przez cały okres 2023 roku, Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej prowadził otwartą rekrutację **do programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie** oraz **do programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie**. Planowano uruchomienie realizacji powyższych programów w drugiej połowie

sierpnia 2023 roku, pod warunkiem zakwalifikowania około 10 osób chętnych do uczestnictwa w zajęciach.

Pomimo współpracy z różnymi instytucjami z terenu powiatu gliwickiego, takimi jak: Ośrodki Pomocy Społecznej, zespoły kuratorskiej służby sądowej, komisariaty policji, prokuratura, szkoły, stowarzyszenia, parafie, organizacje pozarządowe zajmujące się wspieraniem i ochroną praw różnych grup społecznych: dzieci, osób niepełnosprawnych, osób starszych, osób doznających przemocy, osób pokrzywdzonych przestępstwem, nie udało się zrekrutować odpowiedniej liczby osób, aby uruchomić programy.

W związku z tym, że do 5 sierpnia nie udało się uzyskać minimalnej liczby uczestników na oba programy (na dzień 4 sierpnia 2023 r. chęć uczestnictwa wyłącznie w programie korekcyjno-edukacyjnym potwierdziło czterech uczestników ze wstępnie zrekrutowanych dziesięciu), uwzględniając, że czas ich realizacji to około 5 miesięcy, realizacja ww. programów przed upływem bieżącego roku nie była możliwa. Rekrutacja do programu będzie kontynuowana przez cały 2024 rok, aby osoby stosujące przemoc mogły się zgłosić do uczestnictwa w programie w każdym momencie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w listopadzie 2023 r. po raz siódmy przystąpiło do udziału w ogólnopolskiej kampanii „**19 DNI PRZECIWKO PRZEMOCY I KRZYWDZENIU DZIECI I MŁODZIEŻY**” organizowanej w Polsce przez Fundację „po DRUGIE”. Celem kampanii było poruszanie tematów związanych z prawami dziecka; bezpieczeństwem, szacunkiem, godnością, wolnością, budowaniem świadomych postaw wobec przemocy oraz uczeniem się jak jej przeciwdziałać. W ramach działań profilaktycznych Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej zorganizował Konferencję dla przedstawicieli szkół średnich z powiatu gliwickiego poruszając problematykę reagowania na przemoc „**Wystarczy 10 sekund**”.

W trakcie spotkania omówiono m.in. kwestię przemocy, aspektów prawnych, mechanizmów psychologicznych oraz sposobów reagowania. Niniejsze spotkanie miało charakter zarówno wykładowy, jak i praktyczny.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zorganizowało Konkurs Memowy pod hasłem „**Wystarczy 10 sekund**” w ramach wyżej wspomnianej kampanii. Celem konkursu było przedstawienie oczyma młodzieży problemu profilaktyki przemocy, rozwijanie wrażliwości i uważności na problem przemocy, a także prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania jej. Konkurs kierowany był do uczniów Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie, Zespołu Szkół im. Ignacego Paderewskiego w Knurowie, Zespołu Szkół im. Marii Konopnickiej w Pyskowicach, Zespołu Szkół Specjalnych w Pyskowicach oraz Zespołu Szkół Specjalnych w Knurowie.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w grudniu 2023 r. przystąpiło po raz kolejny do udziału w kampanii „**16 Dni Bez Przemocy**” organizowanej przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Kampania trwała od 25 listopada 2023 r. do 10 grudnia 2023 r. Jej celem jest podnoszenie świadomości społecznej dla braku akceptacji przemocy i możliwości otrzymania kompleksowej pomocy przez każdą osobę, która jest zagrożona przemocą. W ramach kampanii Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach przygotował plakat oraz ulotki o charakterze informacyjnym i promocyjnym w zakresie przeciwdziałania przemocy. Powyższe materiały zostały przekazane wszystkim Ośrodkom Pomocy Społecznej z Powiatu Gliwickiego.

• **Zadania z zakresu pieczy zastępczej**

W 2023 roku pomoc psychologiczna dla rodzin zastępczych miała charakter zarówno indywidualny jak i rodzinny. Możliwość otrzymania pomocy interwencyjnej, konsultacji psychologicznych, wsparcia, poradnictwa i terapii mają także dzieci przebywające pod opieką rodziców zastępczych. Praca Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej obejmowała także szeroko rozumianą profilaktykę przeciwdziałania zachowaniom dysfunkcyjnym zarówno u rodziców biologicznych dzieci, rodziców sprawujących opiekę zastępczą oraz samych wychowanków. Profilaktyka obejmowała psychoedukację w zakresie destrukcyjnych zachowań (indywidualnych i rodzinnych), uzależnień, wykluczenia społecznego, problemów wychowawczych, przemocy, trudności szkolnych, zachowań autodestrukcyjnych, oraz innych obejmujących dbanie o stan zdrowia psychicznego, relacji rodzinnych i społecznych.

Pomoc interwencyjna, konsultacje i wsparcie psychologiczne dla rodzin zastępczych świadczone były zarówno w siedzibie Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej PCPR, jak i w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych, jeżeli zachodziła taka potrzeba. Konsultacje odbywały się również w formie zdalnej, poprzez kontakt telefoniczny i komunikator Skype. W 2023 roku odbyło się łącznie **34 konsultacje w środowisku**. Wyjazdy pracowników

obejmowały zarówno wsparcie psychologiczne indywidualne, jak i rodzinne oraz diagnozę kandydatów na rodzinę zastępczą. Udzielono ogółem **160 konsultacji psychologicznych dla 118 osób z rodzin zastępczych**, (łącznie 60 rodzin zastępczych) w tym pomoc psychologiczną uzyskało **46 dzieci** umieszczonych w rodzinach zastępczych. Ponadto w ramach poradnictwa prawnego odbyło się **12 konsultacji**, z których skorzystało **11 osób**. Natomiast w ramach poradnictwa pedagogicznego odbyły się **58 konsultacji** dla **20 osób** (łącznie 14 rodzin zastępczych), w tym **14 konsultacji dotyczyło dzieci** umieszczonych w rodzinach zastępczych.

W ramach współpracy z Zespołem do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej do wstępnej diagnozy psychologicznej zostali także skierowani **kandydaci na rodziny zastępcze**. W 2023 roku wydano **25 opinii** dotyczących predyspozycji i motywacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Ponadto psychologowie Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej przeprowadzali badania predyspozycji i motywacji funkcjonujących rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka. Wydano **23 opinie** dotyczące **39 osób**.

Przeprowadzono także kwalifikację dzieci do przysposobienia w ramach współpracy z ośrodkami adopcyjnymi. Przeprowadzono kwalifikację **22 dzieci**.

W ramach współpracy z Zespołem ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej przeprowadzono 2 szkolenia dotyczące psychologicznych i prawnych aspektów rodzicielstwa zastępczego dla kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze.

Ponadto rodzice zastępczy mogli uczestniczyć w grupach wsparcia, które organizowane były w Miejskim Ośrodku Kultury i Sportu w Pyskowicach oraz Centrum Wsparcia Inicjatyw Społecznych w Knurowie. Uczestniczyło w nich **19 osób** i odbyło się łącznie **14 spotkań**.

ZESPÓŁ FINANSOWO-KSIĘGOWY I KADR

Do zadań Zespołu Finansowo-Księgowego i Kadr należy w szczególności:

1. Prowadzenie spraw kadrowych, w tym m.in.:

- a) prowadzenie spraw związanych z dokumentacją kadrową pracowników zatrudnionych w Centrum;
- b) przygotowywanie i prowadzenie dokumentacji dotyczącej wynagrodzeń pracowników oraz umów cywilno-prawnych Centrum;
- c) przygotowywanie i prowadzenie dokumentacji dotyczącej umów cywilno-prawnych związanych z rodzinną pieczą zastępczą;
- d) sporządzanie i przekazywanie wymaganych przepisami prawa deklaracji i rozliczeń do Urzędu Skarbowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, PFRON;

2. Prowadzenie spraw finansowo-księgowych, w tym m.in.:

- a) sporządzanie planu finansowego dochodów i wydatków Centrum oraz kontrola jego realizacji;
- b) kontrola formalno-rachunkowa wszystkich dokumentów księgowych oraz analiza i spłata zobowiązań Centrum;
- c) obsługa rachunków bankowych Centrum;
- d) prowadzenie ewidencji księgowej zdarzeń gospodarczych Centrum (w tym środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (w tym Aktywny Samorząd, Wyrównywanie Różnic Między Regionami III oraz Samodzielność-Aktywność-Mobilność), Funduszu Solidarnościowego (w tym Opieka Wytnieniowa oraz Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej), Funduszu Pracy (Rządowy program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2023 r.), Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i innych programów realizowanych przez Centrum);
- e) sporządzanie sprawozdawczości finansowej Centrum zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- f) prowadzenie księgi środków trwałych, tabeli amortyzacji środków trwałych oraz rozliczanie inwentaryzacji w Centrum;
- g) sporządzanie wniosku o przekazanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- h) przeprowadzanie okresowych kontroli w Warsztatach Terapii Zajęciowej działających na terenie Powiatu Gliwickiego w zakresie prawidłowości wydatkowania środków PFRON;

Ad.1. Zatrudnienie pracowników w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.

Według stanu na dzień 31.12.2023 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zatrudnionych było 25 pracowników (24,75 etatów).

W 2023 r. wykonywane były zadania także na podstawie umów cywilno-prawnych, m.in.:

- **w zakresie obsługi PCPR:**

- usługa prawna w ramach umowy współpracy z Kancelarią Adwokacką,
- utrzymanie i obsługa strony internetowej PCPR w Gliwicach oraz bieżące świadczenie wsparcia informatycznego i technicznego do sprzętu komputerowego i elektronicznego w ramach umowy współpracy,
- sprzątnięcie pomieszczeń Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej,
- pełnienie zadań opiekuna w mieszkaniu treningowym,
- merytoryczne zamknięcie projektu „Restart – Program Aktywności Lokalnej”, dokumentacji uczestników oraz archiwizacja dokumentacji projektowej,
- prowadzenie spraw z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy,
- projekt i identyfikacja wizualna logo PCPR.

- **w zakresie pieczy zastępczej:**

- pełnienie funkcji zawodowych rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka (9 osób),
- pełnienia funkcji rodziny pomocowej (3 osoby),
- osoba do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych (9 osób),
- wsparcie metodyczne oraz konsultacje psychologiczne,
- przeprowadzenie czynności kontrolnych nad rodzinami zastępczymi,
- koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,
- warsztaty pierwszej pomocy podczas pikniku rodzinnego,

- **W ramach realizowanego programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2023** było zatrudnionych **29 osób** pełniących funkcję asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej na podstawie umów cywilno-prawnych. Ogółem przeznaczono na wynagrodzenia asystentów 547 788,37 zł.

- **W ramach realizowanego programu „Opieka wyłchnieniowa”– edycja 2023** było zatrudnionych **6 osób** realizujących usługę w formie opieki nad osobą niesamodzielną (podopiecznym) na czas nieobecności opiekuna faktycznego na podstawie umów cywilno-prawnych. Ogółem przeznaczono na wynagrodzenia ww. opiekunów 56 055,41 zł.

Udział pracowników PCPR w Gliwicach w szkoleniach i konferencjach.

W 2023 r. pracownicy uczestniczyli łącznie w **45** różnych formach podnoszenia wiedzy fachowej (seminariach, konferencjach, szkoleniach, spotkaniach, webinarach). W większości formy te były nieodpłatne. Dotyczyły między innymi takich tematów jak:

- Wsparcie pieczy zastępczej w województwie śląskim – forum pieczy zastępczej,
- Lokalny plan rozwoju usług społecznych – liderzy deinstytucjonalizacji ,
- Zjawiska niepożądane, problematyka mobbingu i rola sygnalisty w administracji publicznej,
- Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi – Sami-Dzielni!,
- Należności w jednostkach budżetowych. Praktyczne aspekty realizacji, ewidencji i windykacji,
- Nowelizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Nowe wytyczne kwalifikowalności dla okresu finansowania 2021-2027 w kontekście PZP,
- Archiwizacja dokumentów projektów unijnych,
- Organizowanie społeczności lokalnej – podejmowanie inicjatyw społecznych w środowisku lokalnym,
- 4 ściany – pigułka wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- E-doręczenia,
- Usługi społeczne – przeszłość-teraźniejszość- przyszłość,
- Praca z osobami stosującymi przemoc w rodzinie,
- Rozwijanie umiejętności rozstrzygania konfliktów w sytuacjach zawodowych oraz funkcjonalnej komunikacji w trakcie sporów,
- Jakość życia a nowoczesne technologie wspomagające dla osób z niepełnosprawnościami.
- Rodzicielstwo, wychowanie i tworzenie środowisk skoncentrowanych na rozwiązaniach.

2. Plan finansowy wydatków budżetowych.

Plan finansowy wydatków budżetowych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach na koniec roku 2023 wynosił **10 363 296,00 zł.**

Wydatki te zrealizowano w 91,38%. Największy udział w wydatkach budżetowych PCPR – miały wydatki na porozumienia z tytułu umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. Wydatki te wynosiły 2 808 137,00 zł.

Tabela nr 17: Wysokość wydatków budżetowych PCPR w 2023 r. w porównaniu z rokiem 2022 r.

Rodzaj wydatku	Wykonanie wydatków w 2022 r.	Plan na dzień 31.12.2023 r.	Wykonanie wydatków w 2023 r.	% wykonania planu
Zadania statutowe PCPR	1 425 420,47 zł	1 818 284,00 zł	1 754 458,40 zł	96,49 %
Placówki opiekuńczo wychowawcze	2 758 897,78 zł	3 340 233,00 zł	2 954 292,57 zł	88,45 %
Rodziny zastępcze – środki własne	3 892 094,77 zł	4 772 505,00 zł	4 341 004,55 zł	91,16 %
Rodziny zastępcze – dofinansowanie program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej		1 10 360,00 zł	1 10 360,00zł	100,00%
Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej	1 69 503,32 zł	240 314,00 zł	231 258,00 zł	96,23 %
Projekt „Restart”- Program Aktywności Lokalnej	945 715,30 zł	25 000,00 zł	21 507,76 zł	86,03 %
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	67 288,19 zł	81 600,00 zł	79 024,52 zł	96,84 %
Ogółem:	9 604 519,14 zł	10 388 296,00 zł	9 491 905,80 zł	91,28 %

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2023 r.

Środki na działalność PCPR pochodziły w większości z budżetu Powiatu Gliwickiego. W 2023 roku PCPR uzyskało także zewnętrzne środki finansowe na dofinansowanie zadań realizowanych przez PCPR w wysokości 110 360,00 zł. Środki te stanowiła dotacja z funduszu pracy na pokrycie części wynagrodzeń zawodowych rodzin zastępczych.

W 2023 roku zakończono realizację dwuletniego projektu „RESTART – Program Aktywności Lokalnej”.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach uzyskało w 2023 r. **dochody w łącznej wysokości 3 133 904,09 zł.** Dla porównania w 2022 r. dochody te wynosiły 2 582 643,86 zł, czyli aż o prawie 600 tys. zł mniej.

Głównym źródłem dochodów PCPR w 2023 roku były dochody z tytułu zwrotu przez gminy Powiatu Gliwickiego części wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, zgodnie z art. 191 pkt 9 i 10 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które stanowiły 69,85 % wszystkich dochodów jednostki.

Znaczącą pozycję w dochodach PCPR zajmują także dochody z tytułu ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dzieci spoza naszego powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka w Powiecie Gliwickim.

Wysokość i strukturę dochodów uzyskanych w 2023 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 18: Wysokość dochodów PCPR w 2023 r.

Rodzaj dochodów	Kwota dochodów 2022 r.	Kwota dochodów 2023 r.
Placówki opiekuńczo-wychowawcze –odsetki	178,14 zł	326,29 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze – zwroty z gmin	1 047 826,03 zł	1 321 127,71 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze – wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	1 212,50 zł	970,52 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze – wpływy od rodziców z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	203,02 zł	0,00 zł
Rodziny zastępcze – wpływy od rodziców z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	17 279,17 zł	41 026,75 zł
Rodziny zastępcze – pozostałe odsetki	310,89 zł	3 621,92 zł
Rodziny zastępcze – zwroty z gmin	720 195,14 zł	867 854,34 zł
Rodziny zastępcze – wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	4 544,36 zł	3 709,36 zł

Rodziny zastępcze – wpływy z zawartych porozumień z innymi powiatami	605 726,88 zł	687 184,72 zł
Rodziny zastępcze – wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	0,00 zł	80,00 zł
Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie – odsetki na rachunkach bankowych	26 165,35 zł	29 574,52 zł
Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie – wpływy z tytułu odszkodowań	600,00 zł	0,00 zł
Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej – odsetki od odpłatności za mieszkanie chronione	0,23 zł	0,00 zł
Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej – wpływy z odpłatności za mieszkanie chronione	4 284,29 zł	16 777,29 zł
Pozostała działalność – koszty obsługi z programów pozabudżetowych	147 406,36 zł	161 617,37 zł
RESTART – odsetki na rachunku bankowym	6 711,50 zł	33,30 zł
Razem dochody:	2 582 643,86 zł	3 133 904,09 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2023 r.

PCPR w 2023 roku uzyskało dochody w wysokości 867 854,34 zł z tytułu współfinansowania przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. W dochodach tych zawarto również koszty objęcia dzieci opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Dla porównania w 2022 roku uzyskano jedynie 720 195,14 zł. Uzyskane dochody przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 19: Dochody uzyskane przez PCPR w 2023 r. z tytułu współfinansowania przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Gmina	Liczba dzieci	Kwota uzyskanych dochodów
Knurów	77 dzieci	406 965,68 zł
Pyskowice	35 dzieci	171 282,65 zł
Toszek	14 dzieci	99 514,87 zł
Sośnicowice	5 dzieci	39 142,60 zł
Rudziniec	10 dzieci	33 758,87 zł
Wielowieś	6 dzieci	61 386,35 zł
Pilchowice	11 dzieci	50 462,58 zł
Gierałtowice	1 dziecko	5 340,74 zł
Łącznie	159 dzieci	867 854,34 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2023 r.

Tabela nr 20: Dochody uzyskane przez PCPR w 2023 r. z tytułu współfinansowania przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Gmina	Liczba dzieci	Kwota uzyskanych dochodów
Knurów	12 dzieci	384 880,74 zł
Rudziniec	6 dzieci	210 895,29 zł
Pyskowice	18 dzieci	539 573,60 zł
Wielowieś	1 dziecko	25 820,00 zł
Toszek	1 dziecko	38 591,86 zł
Pilchowice	6 dzieci	111 541,22 zł
Sośnicowice	1 dziecko	9 825,00 zł
Łącznie	45 dzieci	1 321 127,71 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2023 r.

W 2023 roku PCPR uzyskało dochody w wysokości 1 321 127,71 zł z tytułu współfinansowania przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Uzyskane dochody przedstawia powyższa tabela. W tym 116 859,78 zł stanowią dochody dotyczące dzieci umieszczonych w Rodzinnym Domu dla Dzieci w Paczynie.

Tabela nr 21: Dochody uzyskane od innych powiatów z tytułu zawartych porozumień na utrzymanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu gliwickiego

Miasto/Powiat pochodzenia dziecka	Dochody uzyskane w 2023 r.	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	Liczba rodzin zastępczych
Powiat Świdnicki	52 065,99	4	2
Miasto Bytom	52 962,26	3	2
Miasto Gliwice	244 477,63	18	12
Miasto Rybnik	2 717,18	1	1
Gmina Sosnowiec miasto na prawach powiatu	18 585,00	1	1
Powiat Jędrzejowski	1 189,00	1	1
Powiat Mikołowski	27 449,73	2	1
Powiat Limanowski	17 927,43	1	1
Miasto Zabrze	89 616,65	6	5
Powiat Tarnogórski	22 996,89	4	2
Powiat Strzelecki	33 978,90	3	2
Powiat Kłodzki	20 171,79	1	1
Powiat Rawski	4 191,87	1	1
Powiat Jaworzno	17 365,30	1	1
Miasto Gdynia	38 912,60	2	1
Powiat Mysłowice	15 472,00	1	1
Powiat Rybnicki	12 560,08	1	1
Miasto Dąbrowa Górnicza	14 151,64	2	1
Ogółem	686 791,94 zł	53	37

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2023 r.

W 2023 roku PCPR uzyskało dochody z innych powiatów w wysokości 686 791,94 zł z tytułu zawartych porozumień na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych w powiecie gliwickim, co przedstawiono w powyższej tabeli. W dochodach tych zawarto również koszty objęcia dzieci opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

- **Finansowanie pieczy zastępczej.**

Wydatki Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach na świadczenia dla rodzin zastępczych i wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka w roku 2023 przedstawiono w poniższej tabeli:

W związku z wejściem w życie w dniu 01.02.2023 nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. 2023 poz. 1426) zwiększono wynagrodzenia zawodowych rodzin i prowadzących rodzinne domy dziecka przyjęte uchwałą Rady Powiatu Gliwickiego nr XLIII/347/2022 z dnia 27.10.2022r. do minimalnych określonych w niniejszej ustawie.

Tabela nr 22: Koszty rodzinnej pieczy zastępczej w 2023 r.

Rodzaj wydatku	Liczba osób pobierających świadczenia	Liczba osób (rodzin) pobierających wynagrodzenie w 2023 r.	Wydatki w 2023 r.
Wypłata wynagrodzeń w ramach umów zleceń dla zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka wraz z pochodnymi	-	8	536 785,17 zł
Realizacja umów zleceń dla zatrudnionych osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w zawodowych rodzinach zastępczych	-	7	129 019,07 zł
Realizacja umów zleceń dla zatrudnionych osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w niezawodowych rodzinach zastępczych	-	1	1 318,73 zł
Realizacja umów zleceń za pełnienie funkcji rodziny pomocowej dla rodzinnego domu dziecka	-	3	5 881,20 zł
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz dodatki na zwiększenie kosztów utrzymania dzieci niepełnosprawnych w pieczy zastępczej	202	127	2 053 326,88 zł
Świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	22	7	21 296,25 zł
Pomoc na kontynuowanie nauki usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych	20	-	109 484,88 zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	-	6	84 369,58 zł
Świadczenie fakultatywne na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego	-	8	21 140,00 zł
Środki finansowe na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dzieci lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka	-	1	1 599,00 zł
Pomoc na usamodzielnienie dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych	8	-	40 370,00 zł
Dofinansowanie fakultatywne do wypoczynku poza miejscem zamieszkania	9	4	3 400,00 zł
Pomoc na zagospodarowanie dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych	5	-	10 195,00 zł
Razem wydatki:		172	3 018 185,76 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2023 r.

Wydatki Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach związane z usamodzielnianiem się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych w roku 2023 przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela nr 23: Koszty usamodzielniania wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2023 r.

Rodzaj wydatku	Liczba wychowanków pobierających świadczenie w 2023 r.	Wydatki w 2023 r.
Pomoc na kontynuowanie nauki usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	11	46 817,57 zł
Pomoc na usamodzielnienie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	12	95 517,00 zł

Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej i pieniężnej wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	2	3 821,00 zł
Razem wydatki:		146 155,57 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach i WZS z 2023 r.

**WYKAZ POTRZEB
POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE w GLIWICACH
między innymi w zakresie pomocy społecznej (na podstawie art. 112 ust. 12 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) oraz systemu pieczy zastępczej (na podstawie art. 182 ust. 5 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)**

1. Polepszenie warunków lokalowych PCPR w Gliwicach:
 - brak miejsca do rozmów indywidualnych o charakterze intymnym,
 - brak dostosowanego pomieszczenia umożliwiającego spotkania rodziców z dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych.
 - utworzenie z pozyskanych środków, np. środków unijnych, budynku przystosowanego do prowadzenia działalności o charakterze Ośrodka Interwencji Kryzysowej lub Centrum Wsparcia. Ośrodek ten miałby zarówno część dzienną, wraz z aneksem kuchennym, jak i salę szkoleniową, sale spotkań indywidualnych oraz zaplecze noclegowe. Mógłby on spełniać różne potrzeby związane z działaniami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.
 - posiadanie własnych pomieszczeń dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością, z przestrzenią dzienną z aneksem kuchennym, przestrzenią szkoleniową oraz biurową, pozwoliłoby bardziej optymalnie realizować potrzeby społeczności lokalnej. W 2023 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach złożyło dwa wnioski o dofinansowanie:
 - „Nie jesteś sam” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, budżet projektu na kwotę 709 240,00 zł, adresowany do rodzin z dziećmi, w których występują trudności wychowawcze
 - „Nowe horyzonty” w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, budżet na kwotę 2 007 873,38 zł, którego celem jest wsparcie poprzez działania na rzecz poprawy jakości życia oraz zwiększania aktywności społecznej, zawodowej i obywatelskiej społeczności objętych procesem sprawiedliwej transformacji.
2. Zwiększenie liczby miejsc w Warsztatach Terapii Zajęciowej.
3. W dalszym ciągu konieczne jest upowszechnianie idei rodzicielstwa zastępczego poprzez promowanie kampanii „Mój dom – Twoje miejsce” w celu pozyskiwania nowych kandydatów na rodziny zastępcze i do prowadzenia rodzinnych domów dziecka. Liczba kandydatów chcących zajmować się rodzinną pieczą zastępczą jest w dalszym ciągu niewystarczająca.
4. W celu pozyskania kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka wskazane jest dysponowanie zasobami lokalowymi, które mogą zostać powierzone do użytkowania dla ww. opiekunów zastępczych i ich rodzin na czas pełnienia ww. funkcji.
5. Przeprowadzenie kompleksowego cyklu szkoleń dla opiekunów zastępczych podnoszących ich kompetencje i skuteczność wychowawczą wraz z diagnostyką wychowanków pieczy zastępczej.
6. W celu realizacji postanowień sądu dotyczących umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej konieczne jest pozyskanie lub utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej realizującej zadania powiatu gliwickiego z obszaru pieczy zastępczej.

Edyta Więcek

Dyrektor Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie w Gliwicach